Контрольный экземпляр

Массо а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дена • ЕРА, 12 ЯНВАРЬ, 1984 ШУ. • № 5 (6883). Мах 3 кап.

Областной партийни конференцена кхачадолхаш

ДИЦЛУРГДОАЦА ШУ

Дикачу къахьегама толамашца чекхдаьккхар 11-чу пятилеткан кхоалгIа шу скважинаш капитально тоеш йолчу тха бригадо коллективо. Ханал би буттхьалха кхочушдир оха шера скважинаш тоярна декхараш. ПланагIа капитально итт скважина тоеш кхиначе, тоеш а яьккхи мехкадаьтта доахарехь дIаелар оха цхьайтта.

Иштта ханал хьалха кхочушдаьд тха коллективо пятилетка кхаазарча икаь шера декхареш а. 34 скважина капитально тоаьй бригадо ер пятилетка йолаелча дуьйна. ПланагIа лаьрхIа хиннарел алх скважина дуккагIа а ю.

Уж къахьегама совгIаташ оха хетаду Нохч - ГIалгIай областной партийни конференцена. Цу толамех доккха декъа доалл бурувдеттачун М. А. Музраева, бурувдеттачун гIоьнчий К. А. Дошаева, Ш. Х. Салатоева, кхыберий, иштта бригадо коллектива кулгалдеш, цун къахьегам вIашт Iехьбенкха хоьш волча мастера Н. И. Литвинова.

Цул совгIа са воахаре къаьстта лоархIама дар дIадаха шу — КПСС членалла кандидат хиннав сох цу шера. Толамашца чекхъяьккхай кандидата стаж. Керда шу хьатIекхоачеча деношка парте членалла дIанийцав со. Аз доккхал ду новкъостий сох иштта тешаш хиларах. Из тешам боа ца беш, хьинаре къахьегаш, новкъостешта юкъе халагIйола овгIув хьаллоацаш чакхвала лаьрхIа ва со. Из уйла йолаш ба соца боллу бераш а.

С. МАТИЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ ЦКПР бурувдеттачун гIоьнча.

•

МЕТАЛЛИ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИИ КХО А ЕШ

Шоаш кхоачаштдеш дола балхаш сихки дийнал лакха йолаш хилараl совгIа, бийдала, электроэнерге кхом беш ду «Грознефть» производственни гIулакхаш дара йолча база коллективо. ДIадахача шера цар кходаьд 17 тонн профилированни металли 13 эзар киловатт-сахьат электроэнергии. Цу юкъа иштта кхоньй дукха йIовхала энерги, условни доагар. ХIаьта ВторчIерметe дIачуденнад цар 538 тонн тиша аьшк.

Уж дерригa гIулакхаш де вIаштIехьдаьннад къахьегама овсарле лакха хиларцен балха ханах биэза пайда оца харахи. ПланагIа йоагIачуд 24 процент лакхагIа я къахьегама овсарле, база коллектива хьадечунга дIадодар доххенад 0,5 процент, цудухьа предприяте кходаьд 7,5 эзар сома маьхе пачча-хьалкхен рузкъа.

Цу толамашта юкъе кIезига дакъа дац строгальщикa Алероевa Мухарбикe, сверловщикий Идрисов Хароние, Евимова Раисай, токара Дарвин Анатоле, иштта кхычар. Шоаш болх беш йола станокаш, инструменташ, дика леларцен балха мотти массаза лостам болаш лелаярахи, хIара дийнахьара нормаш 125—130 процент кхоачашъярахи аьттув баьннаб цу наьха иштта дика толам бакъха.

Духхьал предприятера мехкдаьтта тохнараштa. «Iаьржа дошув» доахараштa 1983 шера цар тоаль болх бе дIаяккьийта мехкдаьтта оборудованя 1 миллиони 850 эзари сома маьхе я. Из да цар областной партийни конференцена кийчдаь совгIат.

А. ТИЩЕНКО.

ГЕКТАР БЕРКАТЕ ХИЛИЙТАРА

БОЛХ БЕШ Я КХАШ ХЬАЬНДУ ОТРЯД

Вай республика Министрий Совето кхачна органически удобренеш яхкара ухк шера 1 январе дена 1 марте кхаччалца йола ха кхайкхаьй. Цу юкъа 35 эзар тонн ширдаьнна кхо кхашна дIаяраьхьолга тIадиллад МагIалбика районa, цох ах — «Сельхозхимие» районни объединенея.

Хьунар кхо ца дац болх беш я ухх деношка «Сельхозхимие» районни объединенера кхаш хьаьндара отряд.

Тхо да «Кавказ» совхоза шурий-товарни ферме. Цахеддаш болх беш я МагIалбикерча технологически транспорта управленерча тракториста Герасименко Иван Ивановича лелаеш йола погрузчик. Цо ширдаьнна кхо тIадотташ хаддаза кхашка дIаух «Сельхозхимие» РО автомашинаш, трактораш. Укхала балхага хьожаш ва «Сельхозхимие» райония объединене жерттера агроном Льянов Ахьмад.

— Шин звенох латташ я тха объединенера кхаш хьаьндара отряд, — дуц Ахьмада, — цхи автомашинна-самосвал йолаш я цаI, шофер Мержоев Башир керте а волаш, тIехьа тележкаш йола лах трактор чуйоагIац я шоллагIбар, кулгалдеш Туитоев Макшарип а волаш. Царна ширдаьнна кхо тIадотташ я цхьа погрузчики шин механически беля. ВIаши социалистически яхье а яьпца болх беш я шинхе а звено. Шин бетта кхаш хьаьндара декхар кхоачашдеш ХIаналехьа лах эзар совгIа тонн ширдаьнна кхо кхашна дIаарадихьад тха мехотрядо. Юкъьанца «Малгобекский» сонхозе болх беш хинад тхо. Цигара йисте а дальна, селхан укхаза хьадаьхкад...

Цо цIераш йоах дикагIа болх беш, социалистически яхье хьалха латташ хьабоагIача болхлой. Царна юкъе ба шофер Цездоев Саварбик, трактористаш Фаргиев Эдалгири, Матиев Исраьил, Келигов Махьмад.

Кхаш хьаьндеча отряде дика къахьегаш ва тракторист Мержоев Мовлатгири. Цунна удув укхаза болх беш ва цуи шин воI а. Азматгири цуна ихьана лафет тIехьа йолча шин трактораца ширдаьнна кхо кхашна дIаракхухьаш ва, хIаьта Султангири механически белаца из лафеташта тIадотташ ва.

Массанена хьонхам лушие овсаре болх беш ва автомашинай звенона кулгалдеш вола Мержоев Башир. Низ болча шин МАЗ-аца иттлагIа рейс еш ва из Iурра дена. Ах балха дийнахьа итт рейс, бIаь тонн — дика хьонкам ба на.

— ХIанз сацна дика тха болх дIабоде ханал хьалха йистедаргда тхо шин бетта органически удобрени кхашна дIаяраккхьара дола тхоай социалистически декхареш кхоачашдаь, — йоах Башира. — Сецаш мара дIадоладеннадац тхо укх совхозе болх бе. ДIанзлехье цхьа эзар совгIа тонн ширдаьнна кхо кхашка дIаарадахьа кхийнад тха. Укх боахаме ерригa тха ерайхьа эзар ворхI эзар тонн я. Январь юкъе кхоачаш укхьера йистедовла лерхIаш да тхо...

Механизаторийн яхачох, бригадни позрадах болх беш я кхаш хьаьндара отряд. Цо новкъостал ду овсарегIа болх бе, лаьхбу коллективна хьалхашка латта декхар кхоачашдара тIехьара хIарене беххтокхам. ХIара болхлочо дика кхетаду из декхар кхоачашдеча дуккагIа денга лаццагIа хьежна шай алапи хургдолгех коллективо сий долаш ше хургволгех. Из чIоагIгIа лоархIаме а да.

ДIадахача шера а дика лоархIабаьб кхаш хьаьндара декхарех «Сельхозхимие» РО механизатораш. План 60 эзар тонн йолча 72 эзар тонн органически удобренеш тайсай цар районерча латтахой кхашка. Пятилетахьа дIаьлагIа шу кхи а дикагIча балха толамашца белгалдаьккха лаьрхIа, социалистически яхье а баьнна, хьинар кхо ца деш къахьегаш ба уж.

А. БАСИЕВ.

СУРТАШ ТIА: болх беш я кхаш хьаьндара отряд; механизатораш (аьрдехьара аьттехьа) тракторист Герасименко Иван Иванович, шофер Мержоев Башир, трактористаш: Фаргиев Эдалгири Мержоев Азматгири.

И. ПЛИЕВА сурташ.

КПСС ЦК ПРОЕКТ ЮВЦАШ

Боккхача лоархIама гIулакх

Тха школа-интерната хьехархоша а воспитателаша а хIара раздел йоанна а йоашхаш йийцай «Юкъарча дешарен профессиональни школана реформа яра Кертерча лостамех» йола КПСС ЦК проект. Хьехархой дегашнерча уйлаех дукха хIама юкъедихьад цунна бераш дешара-кхетама болх беча даькъе. Къаьстта а дика хетт хьехархой йоакхо а еш цун сий-лоархIам лакхбар цу проекта тIа белгалдаьккха. Школашка Iомаергйола програмаш чоалхазне яккхар, бераша дикагIа карасраергйолаш хилийтар а кIезига лоархIам болаш хIама дац. ХIаьта хьехархоша дуцц кхы тIа а цу юкъе хилча бакъахьа хетеча дешаех. Масала, бакъахьа хетар проекта тIа классни кулгалхочун лоархIамех дувцаре, цо къахьегIа белгалбоаккхаре.

Цул совгIа, ний са хургдар дьнна хет школашца цхьана бузаш а доаттабеш даьшашкаш бераш кхетам лучача балхах массеяк дош аьнна а аьтча.

Проекта тIа дувцача дешаша кхы а мIэаш дIадехаргда хьехархочуштара, воспитателагара бераша дешар хьехача даькъе, кхетам балара болх дIахьоча даькъе. Из иштта хила а деза.

Кердача реформа дикна тоадергда школашкара гIулакхаш, нийслуш дола кхоачамбоацараш дIадаха гIо дергда, аьнна хет.

Л. ТАНГИЕВА,
Назрановерча № 13 йолча школа-интерната директор.

Дег тIара къоабалъю

Грозне хиннача юкъарча дешара школай а профессионально-техническии училищай а коммунистий городской собране йийцар юкъарча дешарен профессиональни школана реформа ярах йола КПСС ЦК проект. Дика теркам тIаэзар проекта «Дешара-кхетам балара процесса дикал даккхьяр» яхача раздело. Цох хаьдда а шоашта хетар оалаш а къамаьлаш дир школай, училищай хьехархоша. Шоаш из къоабальяр дувцарал совгIа, иштта цун юкъе кхы тIа а хилча бакъахьа хета предложенеш йир. № 13 йолча Грознерча юкъерча школа директора Л. Ф. Ольховская укх тайпа предложени елар: «Нийса хургдар аьнна хет дешархошта предметех йоагIаш йола ве оценки уттайча, хунад цхьана уж чу ца буташ аргIашерча классе хьалчубаьхача. Бакъда, свидетельство е аттестат дIалуш дар тIа предметех латта шоаш IотIкуттайча, ши шу дальча юха экзамен яла а верди аттестат хьалха а бокъо а луш».

КIоаргга маIан а деш йийцар собране дакъа лаьцараша проект «Халкъа образованена кулгалдар эргадоаккхаш тоадар» яха раздел. Цу хьакъехьа къамаьл деш Октябрьски района халкъа образоване отдела заведующие А. С. Сайдулаева белгалдаьккхар дешара-кхетам балара учреждененашта боахама Iалашо хилийтар дIатIаэца дезар къаьстта а районни звено йолга.

Проект къоабалъеш дола дешаш дукха аьлар собране гулбеннараша, уж дег тIара баьза хилар цунна.

Д. РАИСОВА.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа гIишлоаьяра даькъе доккхий гIулакхаш карагIдувларах «РСФСР заслуженни гIишлоярхо» яха сийлен цIи еннай:

Бисултанов Заиньи Бисултановича — Нохч - ГIалгIай гIишлон управлене бетонщиккий бригадира.

Курицин Александр Ивановича — Нохч - ГIалгIай гIишлон управлене каменщикий бригадира.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета сесси хьаеллара хьакъехьа

ВерхIалагIа дерзача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета бархIалагIа сесси хьаелларгьа 1984 шера 16 январе IуйрIйна 10 сахьат даьлча КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

Депутаташ дIаяздергда 1984 шера 15 январе Iуйрийна 9 сахьат даьлча дена сайрийна 7 сахьат даллалца Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме (Комсомольски улица, 112, 4-гIа этаж, 101 кабинет) 1984 шера 16 январе Iуйрийна 8 сахьат даьлча дена КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

XVIII НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦИ ХЬАЕЛЛАРА ХЬАКЪЕХЬА

КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо XVIII областной партконференце делегаташка дIахоьйт 14 январе Iуйрийна 9 сахьат даьлча республикански театрально-концертни зале конференци хьаеллилга.

XVIII НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦИ ДЕЛЕГАТИЙ ТЕРКАМГА

Конференце баьхкача XVIII областной партконференце делегаташта регистраци ергьа 13 январе дийнахьа 3 сахьат даьлча дена сайрийна 9 сахьат даллалца КПСС обкоме.

4 марта—СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш

ДОККХА СИЙ ДАЬД

Республика дIахьаяхьа а хоржамий хьалхе лаьрхIа йе этап — цхьайттазлагIа харжача СССР Лакхехьарча Совета депутаташ харжа кандидаташ оттабар. Собранеш Совета депутаташ харжа кандидаташ оттабар. Собранеш декъа къахьегамхоша дег чура къоабалъе КПСС ЦК декабрьски (1983 шера) Пленума решенеш, тIаьйду керда социалистически декхарш, кердача шера хьалхара къахьегама толамех доха рапорташ теl.

Наурски района «Терский» жа леладеча совхоза клуб хоза кийчъаь яр. Балха ди дIадоладалалехьа укхаза гулбеннабар болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхера нах.

— Паччахьалкхен Iаьдала лакхерча органе хоржамаш дар, — аьлар собрани хьаейиш совхоза профкома председатела Н. Н. Воткинова, — мехка вахаре лоархIаме общественно-политически хIама да. Цар цIаьхкала а хьахьожих партен халкъен йоагаргйоаца цхьоагIо, айду советски наькъа къахьегама хьинар.

ТIаккха дош ду «Терский» совхоза № 1 йолча цеха начальника С. Б. Капланова.

— Вай боахама коллектива, — аьлар цо, — лакха сий даьа, вай дуккхача къоний викалех латтача дезала къьера СССР Лакхехьарча Совета депутатала харжа кандидат оттаве бокъо яларца. Сона бакъахьа хетт из лакха сий совхоза вокхагIволча жа Iуна Мамаева Ибрагима Мулисовича дича.

Цо дийцар цун вахара наькъах. Н. М. Мамаев вала 1957 шера, кхайтта шу даьнна зIамсат волча хана веназ из чабанеи бригаде балха. Дукха ия, хьинар дIаделар къоначча жа Iуно деладенича гIулакха. ХIаьта иттлагIча пятилетке цун дас, Мамаев Мулиса кулгалдеча жа Iуй коллективо совхозе лакхагIа дола хьоккхамаш дахара юкъе да комсомольца Мамаев Ибрагима дика дакъа а. Цо ледаю «коммунистически къахьегама ударник» яха цIи.

1982 шера балха тIа доккхий толамаш дахарех цунна елар ВЛКСМ ЦК «Пятилетка кьоnа гвардеец» яха Знак. 1983 шера дена Ибрагим керте латт жа Iуй бригадаш, цу коллективо социалистически яхье хьалхара моттигаш йоах. 116 процент Iоахарий хьалкхедаьд, хIара устагIан тIера даькхар 6,5 килограмм тха. Из бахьан долаш И. Мамаева елар ВДНХ борза медаль.

С. Б. Капланова гулбеннараш тIахьийхар Н. М. Мамаев мехка Iаьдала лакхерча органа депутаталла харжа кандидат оттавар хьалла на. Цо аьнар хьаллаьцар совхоза парткома секретара заместитела П. Г. Иванова, бухгалтере болхлочо Р. Карнакевас, гIишлонхочо В. И. Калинина, шофера Б. Вагуева, совхоза директора С. В. Мусаева.

Собране бараша цхьан дагара болаш сецам бир: № 398 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла цхьайттазлагIа гулъеча СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа «Терский» яхача жа леладеча совхоза вокхагIвола жа Iу **Мамаев Ибрагим Мулисович** кандидат оттаве.

Шалински района «Джалка» яхача совхоза центральни усадьбе декъа хана гулбелар цу боахама къахьогахой. Зале хьалтеха доакх лозунгаш: «Партен халкъи цхьана да!», «Лакхехьарча Совете — дикагIбараш!». Собране хьайиллар профкома председатела В. Д. Сулиманова.

Гулбеннараштa хьалхашка къамаьл дир Наурски района «Терский» яхача жа леладеча совхоза № 1 йолча цеха начальника С. В. Капланова. Кандидата доверенни сацаш хиларга хьежна цо йоазийтар цу боахама вокхагIволча жа Iуна И. М. Мамаева биографи, тIахьийхар «Терский» совхоза коллектива кандидатура хьалла на СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаве. Из дош къоабалдеш хьаллаьцар тракторни бригада бригадира М. Хашумова, боахама вокхагIволча экономиста Т. Ибрагимова, парткома секретаре М. М. Шемильханова.

Цхьан дагара болаш тIайийцар сецам: № 398 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла цхьайттазлагIа гулъеча СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа «Терский» яхача жа леладеча совхоза вокхагIвола жа Iу **Мамаев Ибрагим Мулисович** кандидат оттаве.

Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза механически мастерскоп йолча моттиге хиннача болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наькъа собране дукха юх гулбеннабар. Собрани хьайийллар совхоза профкома председатела П. К. Кудрявцевас.

Собране дакъа лаьцараша цхьан дагара болаш лаьрхIар: № 398 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла цхьайттазлагIа гулъеча СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа «Терский» яхача жа леладеча совхоза вокхагIвола жа Iу **Мамаев Ибрагим Мулисович** кандидат оттаве.

ГI. Ахроева цIерагIча «Электроинструмент» яхача завода актови зале хиннача собране баьхка болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхера нах дегаш гIоздаьнна бар. Машинашъерий уйлаш а дагардар а дийцар слесарь-лекальщика А. М. Котиева, цо аьлар:

— Вай массане а дег чура къобал а еш тIайийцар укх деношка хиннача КПСС ЦК декабрьски Пленума, СССР Лакхехьарча Совета аргIанерча сесса решенеш. Цар чIоагIъю дегаондало, хьинар совдоах, кхоаленах бола тешам чIоагIбу. Ю. В. Андропова выступлене текста тIера, къахьегама овсарле планаш совгIа даккхьяр коллективашта парте еина задани санна лархIа еза аьнна белгалдаьккха моттиг вай тIаэц вайх хIаранега бола тIахьежам санна. Из декхар вайна кхоачашдулургда.

Къамаьл даьчо коллектива цIерагIа гулбеннараш тIахьийхар СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа слесарь-инструментальщик Халгуев Джамалдий ТIахIир кандидат оттаве.

— Вейна вовза Т. Д. Халгуев, — аьлар А. М. Котиева, — дика болхло, хьинаре общественни санна. Из цеха парторганизаце секретарь, районни Совета депутат, исполкома член ва. Коммунистически къахьегама ударника Т. Д. Халгуева шин пятилетка кхоачашъяьй кхаь шера. Дика къахьегарах цунна тийнай ВЛКСМ ЦК знакаш. Вай новкъост бокъонца вола халкъа викал хургва мехка паччахьалкхен Iаьдала лакхерча органе.

Къамаьл даьр хьаллаьцар къахьегама, алапе отдела начальника Л. В. Орлова, ремстройучастка мастера М. З. Гиреева, инженера Л. В. Аушева, завода директора заместитела Б. Х. Гагиева.

Собране хиннараша цхьан дагара а болаш лаьрхIар: № 399 йолча Сунженски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа назрановски «Электроинструмент» яхача завода слесарь-инструментальщик **Халгуев Джамалдий ТIахIир** кандидат оттаве.

Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхоза актови зале хиина собране хьайийллар совхоза директора И. А. Даланова. Цо белгалдаьккхар «Новосельский» совхоза коллективо ший берига низ КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума решенеш кхоачашъяра тIабахийта хилар. Боахама къахьегамхоша толаме кхоачийнир совхьара плаш а социалистически декхараш а.

Болхлой, специалистий, гIулакхерча наькъа цIерагIа къамаьл даьча совхоза кхаш леладеча бригада бригадира М. Ш. Тепсуркаева предложени елар СССР Лакхехьарча Совета депутаталле харжа назрановски «Электроинструмент» завода слесарь-инструментальщик Т. Д. Халгуев кандидат оттаве.

ТIаккха дош делар «Электроинструмент» завода ремстройучастка вокхагIволча мастера М. З. Гиреева, кандидата доверенни волчоa. Цо дийцар Т. Д. Халгуева къахьегама, вахара наькъах, гулбеннараш тIахьийхар из депутаталла харжа кандидат оттавар хьаллаца. Цо аьнар хьаллаьцар собране къамаьл дийча совхоза бухгалтера М. И. Штефана, профкома председатела З. А. Катаева, счетовода Н. Ф. Сухорукова, болхлочо С. А. Хадиммурадовас.

Цхьан дагара болаш сецам тIайийцар собране хиннараша: № 399 йолча Сунженски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа назрановски «Электроинструмент» завода слесарь-инструментальщик **Халгуев Джамалдий ТIахIир** кандидат оттаве.

«Сунжанефть» НГДУ хиннача собране массанел хьалха къамаьл дир управлене профкома председатела М. Н. Соломатина. Цо белгалдаьккхар НГДУ промысловикаша ханал хьалха пятилетка кхоалагIча шера планаш, социалистически декхараш кхоачашдаьлла. ПланагIал совгIа даьккхад шин эзар тонн мехкдаьтта, шин миллион совгIа кубометр газ.

Цул тIехьагIа дош дийхача оператора А. В. Беспорцева тIахьийхар гулбеннараш СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа назрановски «Электроинструмент» завода слесарь-инструментальщик Т. Д. Халгуев кандидат оттаве. Собране дукха дIайха дешаш аьлар Халгуевах, цун доверенни волчо М. Х. Инарчиева, цу завода слесара, управлене начальника В. В. Сильченкос, оператора Н. Кущева, НГДУ парткома секретара Н. М. Цыбулина, иштта кхычар а.

Собране дакъа лаьцараша цхьан дагара болаш лаьрхIар: № 399 йолча Сунженски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа назрановски «Электроинструмент» яхача завода слесарь-инструментальщик **Халгуев Джамалдий ТIахIир** кандидат оттаве.

ЛАМПАШ СЕГАЙ АГИТПУНКТЕ

СССР Лакхехьарча Совете дена хоржамашта кийчо еш бу болх шерра дIаболабаьб Грознерча шалхбузен электросетерча агитпункте. Цига со чувоалш хьаарвоагIаш массеха саг кхийттар сох. ХIаьта агитпункта чуйнна къамаьл деш бар цун заведующи Волков Евгений Дмитриевичи агитатор Кукуруза Петр Андреевичи. Цар къамаьлага ладийгIача кхетадир аз «Медтехника» яхача объединене болх беш волча Петр Андреевича дешар фу гIулакх да. «Медтехника» агитатораштa тIачIоагIъьяча Ворошилова, Мичурина, Тихая яхача улицашка бехача хархархошта юкъе сихагIа кхетама болх дIаболабе безаш хиларах дар дийцар.

Цар къамаьл чакхдаьлча агитпункте балхах дувцар дех аз Евгений Дмитриевичга. Цо дуц:

— ХIанз хьо чувоагIаш дIабахар тха дикагIбола агитатораш. Уж ба «Медтехника» яхача объединене, горрадиоузела, медицински училища парторганизацешкара. Тахан царца инструктивни совещани яр тха, оаха дийцар харжархоща беш бола болх кхы а тоабе безаш хиларах. Цу тайпара совещани хиннаяр тха хьалхагIа а, хоржамий кампани дIайолалуча хана.

Гуш ма хиллара, агитатораш болх беш ба. Балхара чубаьлкача агитпункте бахна наькъа торо хурийолаш аз сайрийна ших сахьат даьлча дена бархI даллалца болх беш хул. Наькъа хаттараш, царна хетараш дIаяздеш да «Общества уйла» кха книжка, из болх беш ва агитпунктера дежурни. Тахасара малав шун дежурни хетт аз Волкова.

— Со ва, — аьлар дехьа ваIача Кукуруза.

— ТIаккха дежурстве вогIаш кийчо мишта ю Iа? — аьлча Петр Андреевича йоах:

— Аз хьалхе а дежурне декхараш дувцаш йола инструкци Iомаяьй, цунга хьежна литература а дийшад. Къаьстта ха дезарех да СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах дола СССР Закон. Агитпункте боагIача харжархоща тела хаттараш тайп-тайпара хул, царна массарна жоп дала кийча хила веза дежурни.

Наха дикка пайда эцаргбола я агитпункта фойе кийчъяь стендаш, СССР Лакхехьарча Совета хоржамашца дувзаденнача литература подборкаш, долаш да газеташ, журналаш, кхьметтел «Атеиста уголок» кийчьяьй.

«ХIара агитатор советски Iаьдала шин викал ва ва» — В. И. Ленина уж дешаш агитпункта цхьан стенда керте яздаь да, цар къаьгга хьатойт мел боккха тешам бенна а лоархIаме а болх беш ва агитатор. Цул совгIа, вай паччахьалкхено дуьнен тIа машар хилийтара дечоа, мехко а республико а доахача къахьегама толамашта хетаь я укхаза массех стенд.

Агитатораша шоай хьинахьа чакхйоах шоашта тIачIоагIъьяча участкашка бехача харжархошца еш йола беседаш. Цу лостамагIа укх бетта е езача беседай план йоалл хьалтеха, «Депутаталла кандидаташ — биэза бола халкъа викалаш», «СССР Лакхехьара Совет — паччахьалкхен аггара лаккхера орган» яхача а темаех я уж.

— Цу балха юкъе геттара дика дакъа лоац тха цхьаболча агитатораца, дизза кхоачашду шоай декхараш, — йоах Е. Д. Волкова. — Царех ба медучилищера Гилко Илья Федорович, Оздоева Любовь Султановна, тха электросетера Пастушков Иван Матвеевич, Горбов Анатолий Филиппович, кхыбараш.

Шоай хоржамий округа чубоагIача харжархой кхы тайпа хьашташ а кхоачашде гIерт агитатораш. Масала, тахан медучилища художественни самодеятельноста новкъосталца царна кийчдаьд концерт. Цул совгIа, бетта тIехьарча шоатта дийнахьа наькъа вахарца, балхаца дувзаденнача хаттараштa жоп луш вIашагIкхетараш чакхдоахаргда НГIАССР Лакхехьарча Совета депутата, РСФСР халкъа артиста В. Н. Отлоблина дакъа а лоацаш.

Хоржамхой йоакхо яр, царца дагабалар, хьехам балар — цох лерагI шоай керттера декхар агитпункто а цун агитатораша, активо. Цудухьа боагIа укхаза нах дагабовла, ца ховр хатта.

С. АРЧАКОВ.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ДНЕВНИК

ЮХХЬАНЦА ДЕНЗ ХЬИНАР ЛАЬГI ЦА ДЕШ КЪАХЬЕГА

КЕРДА КОТАЛОНАШ ЯХА

КПСС XXVI съездел пул тIехьагIа хиначу КПСС ЦК Пленумийн решенеш кхоачаш а еш, Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхоша хьинаре къахьегаш чекхдаьккхар цхьайтталагIча пятилетка кхоалагIа шу.

Республика индустре болхлоша рапорт делар Даьхенна цхьайтталагIча пятилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашьярах. ПланагIа лаьрхIечул совгIа мах хала яьккхар 16,2 миллион сома мах бола тайп-тайпара продукци.

Уж толамаш доакхача дикка доккха даьккхьа юкъедихьар энергетикаша, машинашъераша, яйгачел кхачанш промышленноста болхлоша. ГIадвугаш дола толамаш даьккхар республикерча межхдаьттахоша, шера планал совгIа цар даьккхар 105 эзар тонн межхдаьттех 102 миллион кубически метр газа.

Индустре дукхагIдолча доакъошка сиха дегIаяхар арахеца промышленни продукци, тоадехар керттера экономически хьоккхамаш, машинашъечара а кхыча доакъой а керттера лоархIаш йола дукха предприятеш дикагIа болх бе йолаелар. ХIанз дукхагIа продукци лу кхачанк дулха-шурайн доакъоша.

Халкъа эша товареш кхачан продукташи арахецача доакъоша тIехкхоачашъяьй шера йола планови заданеш.

1982 шера арахийцарел воргI процент дукхагIа арахийцар халкъа эшаш дола товараш. Из хьахинаяд хьинар кхо ца деш производственни коллективаша къахьегарах, халкъа эша товареш дукхагIен дикагIен арахецара партен правительстваи тIайийца программа кхоачашъяра тIагIертта къовсам доаттабарах.

1983 шера план ханал дикка хьалха кхоачашйир Ленина орден лелаеча «Грознефть», «СевКавнефтегазпереработка», «Оргтехника», шурайн промышленноста производственни объединеней, «Промавтоматика» НПО опытни, электромеханически «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни, цементни, кхы дукхача заводий коллективаша.

Къахьегама овсарле лакхъяра задани тIеххоачашъяьй «Красный молот», Грозненски ремонтно-механически, «Трансмаш», Гудермесски «Мединструмент», цементни, гIишлон управлене Грозненски аьшкабетонни конструкцей заводий, кхы дукхача предприятей коллективаша. Планал совгIа эра мел хийца продукци хьаьий цар къахьегама овсарле лакхъяра чотагIа.

Заводашкен фабрикашкен дикагIа пайда ийбе болабаьб производственни мощностех пайда эцанза йолча торонехи, цу гIулакхо керда мощносташ юкъе а ца йоалаеш, дукхагIа продукци арахеца торо хилийтай.

ЛурчогIа арахийцачул дукхагIа продукци арахийцай механически заводе соакха — 6 процент, Карабулакски химически реагентий заводе — 5 процент, «Красный молот» заводе — 4 процент, «Промавтоматика» НПО опытни заводе — 13 процент, «Пищемаш» заводе — 11 процент, ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» заводе — 7 процент. Арахеца продукци дукхагIа хиннай кхы цхьайолча предприятешка а.

Итогаша хьахьоккхачох нийтта къахьегац дукхача производственни коллективаша. Халахете а йолаш л тIехьаюса участкаш, цехаш, производствой, кхыметтел предприятеш, цар кхоачашъьяц оттаь планаши тIайийца декхараш, республика экономически хьоккхамашта Iаткъаш да из гIулакх.

Арахеца продукци дукхагIа хилийтара дола кхоачамаши торонаши йолаш я хIара предприяте. Цхьабакъда, царех бизза пайда ийбац.

1983 шера арахеца продукци кIезигъелар Шелковски Шалински мехлесхоашка, Грозненски, Сунженски, Ассиновски консервни заводашка, Грозненски экспериментально - механически заводе, Грозненски маьиха комбинате, макаронни фабрике, кхы цхьайолча предприятешка.

Цхьайола предприятеш тIехьаюсаш хиларах мехкарча халкъа боахама дIа ца луш йисар дикка дукха етта кирпишк, ардакх, вIашагIхеттa аьшкабетонни конструкцешн изделеш, кога гIирс, кхыйола продукци.

ХIанз а тIехьа дукхача предприятеша, объединенеша валови продукци арахецара планаш кхоачаш а еш, дукха кIезигагIа арахец потребителий заказех йола изделеш. Цу даьнъера пачхьалихен планаш каст-каста кхоачашъяц Грозненски мехкдаьтта чакхдоахараша, Гудермесски «Нефтехимзапчасть» завода, гIишлон индустре предприятей, кхыча коллективаша.

КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленуме Iойнайча КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Ю. В. Андропова текста тIа къаьстта боккха халкъа боахама лоархIам болаш лаьрхIад оборудоване сменноста коэффициент къахьегама овсарлех лакхъяр, вай экономика сиха дегIаяхувлара керттердараш уж а лоархIаш.

Цхьабакъда, цхьайолча предприятешка оборудоване сменноста коэффициент 1,2 — 1,3-нел лакхлац, аьлча цхьан сменагIа мара болх бац оборудоване.

Къахьегама овсарле лакхъяра даьхье а пайда эцанза йола торонаш а дукха я. Цу хьоккхамах лоархIа ца еш а хIара болхлочоа дIалаьрхIача арахеца продукци кIезигагIа хулийташ йола производственни коллективаш а кIезига яц.

КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума, СССР Лакхехьарча Совета сесси решенеша деган гIоадаьха болча республика къахьегамхоша чIоагIа хьинар айдейна къахьегаш дIадолалаьд пятилетка диълагIа шу а.

ХIанз эгара керттердар, белгалдаьккхар новкъоста Ю. В. Андропова дIайолаьтемпаш лох а ца йолийташ, кердача шера хьалхарча денношке а денз дика къахьегилга, дIахо а хьинаре къахьегара тIакхувлга.

Къаьстта чIоагIа маьке ба КПСС ЦК декабрьски Пленуме могаба бола къахьегама овсарле лакхъяран арахецача продукцега дIабода мах лохбаран мехкарча хьалха латтача предприятеша дIаболабаь бола болам. Из болам чIоагIа раьза хинна хьаллаьцаб вай республикерча предприятеша.

Из боккха лоархIам бола гIулакх ларде а лаьца, КПСС ЦК Политбюрос хьаллаьцай къахьегама коллективашта хьалхашка хоадам боллаш дола декхар оттадара йола предложени, планагIа лаьрхIачул совгIа къахьегама овсарле цхьа процент лакхъе езаш хилари арахецача продукцега дIабода мах ах процент лох бе безаш хилари. Из дича вай республике пул чотагIа маьхала йоаккхаргья шера 20 миллион совгIа сома маьха продукци, продукцета дIадодаш дар/10 миллион сом гаргга лохлургда. Гушма хилIара, цифраш дикка хоалуш я. Из дара хIара отрасле, предприяте, хIара къахьегама коллективе пайда ийбе болабе беза чурча ерритача торонех, планови заданеш толаме кхоачаши тIехкхоачашш яра дола наькъаш, методаш, средствош къоастае еза. Из да хIара балха моттиге кхом бара режим чIоагIъяр, дIаухийта затраташ кIезигъяр, производственни къахьегам нийса вIаштIехьбаккхар.

Хьалхарча даьхье де дезар да нийслу кхоачамбоацараш дIадахар, уж а къоастаданза дола депаш а хIанз а тIехьа кIезига дац.

Республике кIезига яц цхьайтталагIча пятилетка кхаь шера хадданза къахьегама овсарле лакхъеш, цхьан болхлочоа лаьрхIача арахеца продукци дукхагIа хулийташ хьаьхна йола хьалха латта коллективаш. Царех я заводаш: «Красный молот», «Промавтоматика» НПО опытни, «Трансмаш», Грозненски ремонтно-механически, кхыяраш.

Цхьабакъда, ниттта лелац болх цхьайолча предприятешка. 1983 шера къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачаш ца ярал совгIа, из лурчогIа хиначул лохъяьй Сунженски консервни заводе, макаронни фабрике, «Минвод» яхача Серноводски заводе. Цар кулгалхоша болх тоебара хьдда дола балхаш дац.

1983 шера оттальча договорех поставкаш яра план 15 процент кIезигагIа кхоачашъяьй «Чечингушпром» производственни объединене, «Чечингплодоовощхоз» объединене предприятеша — 22 процент кIезигагIа, Грозненски экспериментально-механически заводо — 11 процент кIезигагIа. Уж санна йола предприятеш кхы а я.

Социалистически яхьа итогаш еча хана керттере ларх1а дезаш да договорш декхараш кхоачашдар.

ЦхьайтталагIча пятилетка кхоалагIа шу шоай производственни хьоккхамаш тоадаь долаш чакхдаьккхар республикерча гIишлоихоша. Хьал а яь эксплуатаце дIаеннай производственни объекташ, Социальни а культурно-бытовой гIулакхашта йола а объекташи нaха чубаха дIеносши эксплуатаце дIадаларе план 102 процент кхоачашъяьй, школаш хьалъяра план 100 процентн деша даха ха йоацача берий учреждене хьалъяра задани 119 процентн кхоачашъяьй. Цхьабакъда, гIишлош хьалъечара гIулакхаш тоадалар чIоагIа мела лел. Ханнаьъа объекташ дIа ца луш моттигаш нийслу, кхоачашцу гIишлон балхаш во да, гIишлош хьалъеча дукха къахьегамен материальни ресурсаш йоаю.

ЦхьайтталагIча пятилетка диъалагIча шера хIара къахьегама коллективо дерригa низаш тIадерзаде деза йолаш йолча торонех бизза пайда эцара, болх дикa вIаштIехьбаккхара, дисциплина чIоагIъяра, дIабода къахьегама материальни средствашн кIезигъяра, йоккхий планаши тIайийца декхараши толаме кхоачашдара.

ХIара производственни коллектива, берригача къахьегамхой сийлен декхар да кердача шера хьалхарча денноше а денз хьинаре къахьегар, пятилетка кхоачашъяра ерригa торонаш оарцагIъяхар, денгара-денга, беттагара-беттага производственни программаш толаме кхоачаши тIехкхоачашш яр.

«Промавтоматика» НПО Грозненски опытни заводе эггара дикагIа лоархIаш бола токараш ба коммунистически къахьегама ударникаш бола Куньщ Цезарь Эдуардовичи Стамбулиди Михаил Ивановичи. Цхьанкха смева дIалахийтац цар шоай нормаш 170—180 процент кхоачаш ца еш. Цудукхьа пятилетка тIеххьарча шера чотагIа къахьегаш ба уж хIанз. Ниттта овсаре къахьегарал совгIа шоай хьеш йола продукци тIехдика хулийт цар. Завода токараша юкъе хьалхарчарца шоай тамагIа а долаш продукци хьае боккъо еннарех ва шаккхо а токарь.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) токараш Ц. Куньщ М. Стамбулиди.

И. ПЛИЕВА сурт.

Дикача нахах

Балхах вашаш хилча

ДикагIа болча наха юкъе цIи йоаккх Малгобекски АТП городашкара городашка нах дIа-ьа кхуьла автобус лелаеча Долаков Керимий Маьмада. Керда шу доаьшу цIей хьатIакхоачаш латташ даьхийтар цунга КПСС Малгобекски горкома. 1983 шера цо дика къахьегаргIа барнал оалаш письмо.

Ший къахьегама никъ дIаболабир Керимий Маьмада партен комсомолон тIаьхкергIа мехка баьшн ца оахаш укха лаьттаиш карадерзадеш лаьттана лоарх1амача хана. Кокчетавски областа Арык-Балыкски районерча «Красное возрождение» яхача колхозе тракторист хиначча комсомольца Долаков Маьмада аьха а ахьа ялт дIадийре бIаьш гектараш доша бааш тIа. Цудухьа 1954 шера «За освоение целинных и залежных земель» яха майдал елар Казахстана ЛКСМ Арык-Балыкски райкома члена Долаков Маьмада.

Шоай колхозе массехк шера механизатор волаш бола бича, шофера професси Iомайир Маьмада, 1956 шера трактористалла болх беш воллашехьа совхозе хьайийла шоферий курсаш а яха, цу хана дена 28 шу гаргга хана машена ка кхестаду цо.

1968 шера мехкдаьттакой города Малгобеке ше веза веча, Малгобекски АТП баьза а веза, автобуса шофер волаш болх бе волавелар из. Дукха-ча шерашка болх баь опыт йолаш вола, хьалхарча класса лаьмар воача цун сий де бовалу цунна уллув болх баш бола нах а предприяте кулгалхой а. ХьамагIа ПАЗ-651 яхача автобуса тIа бу цо болх, дIа-чоха кхуьл межхдаьттакойн бурувдеттараш. ХIаьта 1972 шера из тIалоаву, кIаьдагIча а комфортабельнегIча а автобуса. Цу автобуса тIа болх беш волаш лу коммунистически къахьегама ударника Долаков Маьмада автотранспорте дукхача шерашка аварн а ца еш болх бича телаш йола «За работу без аварий» яха къаьстача степена Знак.

1978 шера вай мехка къаьла ЛАЗ-697 «Турист» яхача цIена автобуса тIа хоаву Маьмад. Из Iалаьмата дика а мичхьа гIолла йоалуш а машин я. Цун тIехьагIа лу Долаков Маьмада РСФСР автомобильни транспортех тIоаьхьийн Министерство коллеги цу система балхахой профсоюза ЦК президиумо «Х пятилетка ударник» яха значок. Цунна лу нийтта автотранспорта республикански управленен автотранспорта а тIоаьхьий а балхахой профсоюза обкомен Сийлен грамота.

1983 шу даьъаденначул тIехьагIа, «Икарус-256» яха венгерски цIенна автобус лу Долаков Маьмада. Городашка балхана дукхача нана дика йоазаш а пассажираш чIоагIа раьза бовалиьа я социалистически доттагIален мехка арахеца йола из марка тIалатта автобусаш. Ше болх беш вола ерригача хана зIамига а йоаккхе а цхьаккха авари ца, цхьаккха а маьа-транспортни хьоезам хинабац, бахьанахe а административни беах бац, цхьаккха моттиг яц цо къахьегамен производственни дисциплина толкаь.

— Атта болх бац лоххача бар — йоаш тхоцу къамеаьл даш Керимий Маьмада, — шийна хьай професси хьона еза а еза, хьай берригa низ цу гIулакха Iа дIа а лой, болх дика леларгба. Къахьегама товамеш овари йоацаш болх бараш дийцача, — дIахо дуц цо, — хьайха леттача лакхача укхаза Iайха доал даш йола техника Iалаьмата цIена лелаш а еза, хIаьта керттердар касте цун техническ хьал нийттад хьакха а веза. ЧIоагIа лоархIамe да сог ше атто лелаш ца хилар.

Ший атта боацача балха тIа кхы а доаккхагIа толамаш доахалда Долаков Маьмада.

С. ТЕМИРХАНОВ,
«Малгобенский» яхача совхоза къахьегам лоребарен кхерамзален техникан вола инженер.

ШОЛЛАГIДОЛА ЦIА

— Назрановски трикотажни фабрике аз штамповщице йолаш болх бу иттлагIа шу да. Цхьанкха балха гоезал яцар со укхаза балха йоагIача хана, шек юелар: кареерзаве вIаштIехьдергдий хьогI ма котта балха гоезал, кхаш. Шек юелар дезар со цаьге чулуьанчу дийнахьа дена.

Базана, шоай дезаллa санна тIонйар со коллективо. Цхьара зIаравар кийча вар сона гIо де, ца хоевр хьакьва. Са хьаканча а кхеча дIевттар балха йоакха опыт йола Мальсагова Iашат. Аз такан дакха баркал оал цу хьинар болча, кIорда ца даш, цхьа гIоша йаст ца кулаш сайна хьаьам тийнача сага.

Атта дацар юккхьанцарча зама, дукхадар ца доезараш, ца хоераш, цхьабакъда, айса херка балха гоезал дукха езаш хиларо, уллув къахьегаш Iимерза нах хиларо вIаштIехьделийтар са йоацеча юкъе балха гоезал кареерзае.

ХIанз, юккхьанцара хилонаш тIехьашкахьа йиса тоъал ва я, фабрике аз бола беча юкъе даьке толамаш а во да але йиш йолаш дац. Цунна доле тешал да 1977 шера «Коммунистически къахьегама ударник» яхи иттлагIчаш цхьайтталагIчаш пятилеткаш «Социалистически яхьа потьакнара» яхи сийдола цIераш сона лар.

Сай пятилетка кхоачам а я хIанз 1986 шера апрель бетта чотагIа болх беш я со таханарча дийнахьа. Уж толамаш аз дукхьал сай вартIац, царех дизза дакха доал але метгаргде са новкъостий а. ХIана аьлча, цар шоай хинелла сона гIо деадацаре хургдацар са толамаш а.

Л. БОГАТЫРЕВА.
Назрановски трикотажни фабрика штамповщица.

Шера баьча балха итогаш ю

ХЬАЛХАРА ТОЛАМ

УКХ тIаьхьарча тхьа кхоъ шера ца баьча тайпара дика болх баьб Нохч-ГIалгIай шекара завода коллективо соакха: чакхьаьхай 140 эзар тонн гаргга шекара свеклаш, планагIа дакхка доагIар 9640 тонн доаца арахийцад 9950 тонн шекар, проектни мощностегIа бе безача тайпара ерригача сезонагIа болх баьб, юкъера лаьрхIача денбус 1400 тонн гаргга шекара свеклаш чекх а йоахаш.

Миштa каргIдьннад из боккха толам баькхе?

— Цун баьанаш кIезига дац, — дуц завода керттерча инженера Амалиев Тюрша. — Эггара хьалха аьха къаьстта терках тIабаккхар производстване эша специалисташ кийчбара. Масала, Аргунски № 30 йолча профессионально - технически училище хьайийлача группо таьна лаьрхIа шийбу аппаратчикаш, операторaш, сатураторaш, лаборантaш, технологически станцей кхибала специалистaш. ХIара шера училище кийчду 20—25 саг. Къона специалистaш кийчбеча Iалаьмата дакхе новкъостал ду шекар доакхача предприятешка дукхача шерашка болх баьча Д. Д. Громова а Н. И. Приходченкос а.

Хаттар отти наьал дукха специалисташ эзаргбий-хьогI заводе! Эшаргбац, баккъда, училище яьккхарех заводе болх бе хIанзалца 5—6 саг мара хусаш хиннавац. Вожаи шоашта аьттув бол-болча дIаухаш хиннаб. Баккъда, соакха хуьцадалар из гIулакх а. МоллагIча кхы моттиге санна, керттIа алапи толача предприятере дIаккара тIера бац хIанз нагирхой. Алапа совгIа йонагIо премеш талаш хиче хIаьта а. Цудухьа нах дезаш хало ла эзназар завода кулгалхой. Уж мел эша болаш бар.

Кердача сезона кийчо еча хана завода администраце, партийни организаце, инженерни служба керттIа йоакхо йир «оттигa моттиге» оалаш яраш вIаштIехьъяьккхара. Масала, свеклаш чакхйоахача цехо боагIача бесса болх ца барак ерригача завода бокха хьоазам хулар, свеклаш хьачуухa трант дIа а юкъаш, из мукъалкха дукха нах хьаькабе безаш хулар.

Цудухьа ерригача цеха реконструкци е йийзар, хIаьта нагахьа саг мара эшаргбоцаш организаца тоайир свеклаш заводе хьачутела трант. Кхи а дукха балхаш дир. Свеклашта юкъе нийслу аьшка а кхыйола а хIаманаш чек ца веалийтаре электромагнитни сепаратораш, цхьакха свеклорезка оттайир, дефекосатураце станцена автоматизаци йир, технологически процесс тоахра тIадерзадаь кхыдола гIулакхаш дир.

Уж ерригаш дина чакхдахраш соакха 2 сентябре а оттаьча графиках ши кIира гергаге хьалхе сезон дIайолае вIаштIехьдалар завода коллективна. Нагахьа санна оаца юккхьанца денз лерттIа болх баьбацаре, сентябрь бетта дукха свеклаш талхар хьераш бар. Заводо проектни мощность кареерзаьбала а, шекар доакхача кхьача предприятешка 48 эзар тонн свеклаш дIакхьийта йийзар. ХIана дилар из? Масала, республика Министрий Совето чIоагIъьча графикагIа сентябре заводе хьаа еаш яр 41 эзар тонн шекара свеклаш. Завода чакхъяккха еза 37,5 эзар тонн а кхаь ден-бус хила еза запас а дIалаьрхIача кхы дукхагIа хила йиш яцар уж. ХIаьта хьатIаера 98 эзар тонн!

— Дукхьал соакха нийсденнад из хIама а дукхача хана дена хьадергIаш да! — кетт аз керттерча инженерега.

— Соакха мара хинна дацера-м хIана дуцар Iа! Из хIара шера хIана дац аьнна кулаш да. Шекара свеклаш кхочаш боахаламо хьатхе а дIайохийт уж хьатIакхаьхьара графикаш. Цу хана царна дукхьала волаш саг хилац. Баккъда, свеклаш хьейла йолалаше дерриге нагалу: уж сихагIа чуийцe эза гIерт массанар, къаьстта Шалински районерра бараш. Из бахьан долаш заводе, боалам ate шоашта, пачхьалихенна кIезига за хилац. Цхьа-дала, доагIача тайпара шекар кьейайна далалехьа кьйоах свеклаш, цудухьа талхара тIера хул уж. ШоаллагIа-дале, мел миссел вегамаш, шш, техника еза шоазткъе итт эзар тонн гаргга свеклаш дIаяхьийта, хьатIайоттача а Iойоазача а мел миссел йолаю, толхаю уж!!

Амалиев Тюрша а заводе хьача специалисташ а дуцар кхетаде хала дац. Цхьаькха да цецвоалаташ а уйла хйташ а. Иззал эза а бала а хIанз бу хьалхе денз хIара колхозе, хIара совхозе малагIча дийнахьа мел миссел свеклаш заводе дIаяхьа еза; ше санна шьара хоеш хила? ДерригA дIадаьча: белгалъьца хана кхоачашъе мара санна уттаю графикеш?

ДагадоаххарагIа аргда аз, уж толхарех соакха кхы а доккхагIа за хила магар завода администраце замажьа оарцагIа а яьнна свеклаш кхьчаьа дIеахьийта ецара. Лакхе ма аллара, сое хьалха хьаьхача свеклай эзараш тоннаш хIалаьхина таррора уж чакхъяха завода низ дIа а ца кхочаш.

— Ше болх бе йолаеча дена ца дьр дуденнад шун коллектива соакха. Цу боккхача толама дуктIедовла гIерташ хIанзалце вай дийцар, Тюрши, оалаш ма хилара, дукхагIча даьнъе технически дешаш да. Цох кхоачамбийнагI!

— Бакне а бац. Керттердар — кхт балхах дог дезаш, шоашта тIалатта бехктокхам хьатабеш, доагIар вIашн хьадеташ а эшача гIо де кийча болаш а хилар. Уж дика оамалаш йиза шоех йоаккхаш бе тха толамцагIбола болхлой. Царех ба свеклаш чакхйоахача оборудоване ремонт еча бригада бригадир Укаев Султан, цун гIоанча Юсупов Муса, сок цIенъеча цехера бригадир Юсупов Хучу, вокзкагIвола болхло Эмзаев Бек-Хан, электрикий бригадир Точиев Iалаш, кхоалагIча сменера оператор Джахаров Аюп, аппаратчикаш Заурнев Абубакар, Берсануев Адам, дукха кхыбараш.

УКХ тIаьхьарча хана нердача тайпара вIаштIехьъяьккхай заводе сменашта юкъера социалистически яхь. ХьалагIа шекара свеклаш дукхагIа чакхъяьккхар дикагIа лоархIар, цо дакхке шекар тархал а ца деш.

ДукхагIа тоннаш хийайта а гIерташ, технологически процесс талхаеш хийна моттигаш хулар цу хана. Масала, 460 тонн свеклах шекар дакхка дезаш я цхьа смена. Цо из план кхоачаш ца йой цунна тIера пхи балл Iойовхх, кхоачашйой — пхиь Iотiатох, хIаьта тIеххкоачашйича цхьакха а яц хIанз. Цудухьа хIара смена гIерт свеклаш чакхъяхара план кхоачашъе а шекар дукхагIа дакхе а, хIана аьлча из да керттердар. Нагахьа санна, смена коллективо ше дакха дезаш доле 40 тонн шекар доакхе цунна цхьа процент Iотiатох, кIезигагIа доакхе — иззал тIера Iойовхх. ГIулакх цу тайпара леладе хиача хьа итогаш е, шекар дукхагIа дакхаре хIара смена фу даьд ха аттагIа да. Цунга хьежжа ю моральни а материальни а стимулированени. ХIаьта къахьегама а производственни а дисциплине толхаераш ерригача льготех боак.

Цун тоаш со а хилар. Жом аьбайта баьхача нахах цхьабераш завода директора Аушев Абуязита ах аьнна ерабаьлар.

— Цига хиннавеца а сона дое уж фу болхвой ба, — вейтьеенар Амалиев Тюрши. — Уж ба прогулаш яьраш, дисциплина толхаьраш. ХIаьта царцдара ехьийал деаца хуя тхенцига.

Завода производственни гIулакхаш тоадеча доакха беркат деьлар къахьегам бригадни формагIа вIаштIехьбаккхарах. Боккъалдар, аьлча, цига ниттъаьло юкъедовладар из кердадер. Юкхьанца наха лецар из тIаьца, цох хIама хургдац йоахар. Шийца бригадираш, инженерно-технически болхлой а болаш цу хьакъахьара опыт Iомаве ваха Тбилисски, Изобильненски, Успенски а кхьча, а шекара заводашка хилар керттера инженер Амалиев Тюрши. Наха юкъе дукха болх бе бийзар партийни, профсоюзни организацей, завода директора.

Бригадни формагIа болх беьга производствана а къахьегамзоштa цоацa а геттара пейдане долга юххера кхетадир укхаза, цудухьа чIоагIа хьал а лаьцар. Соакха цу методагIа болх бе кхьметтан бIарча сменаш а йолаелар.

Завода болх эргабаккхара укх тIаьхьарча хана дукха хIама даьдала д, доагIIеча тайпара из тоабальбаьнаб ала йиш яле тамаш я. Цун администраце, партийни организаце, специалисташ хIанзчул тIехьагIа дукха къахьега дезаргда технологически процесс вIаштIехьйоаккхаш, халача балхашта механизаци еш, шекар дукхагIа дакхкхара, из дикагIа хилийтара, цунга дIадодар кIезигдара накъаш лахаш, производственни а къахьегама а дисциплина, кхом баре режим чIоагIъеш.

...Сатийна я хIанз завода кое. АргIанара сезон чакхъяьннай, хIаьта из цун коллективо бераьа а хилар. Цхьабакъда, заводера болхаш цхьан минута а соцаш дац, хIана аьлча ерригача оборудоване лерттIа ремонт е а кьатIайоагIача сезона из дика кийчъе а еза. Бе безар Iалаьмата дукха а чоалхане а болх ба. Из боагIача бесса чакхбаккхара хIанзе а тохабеннаб завода болхлой.

М. ХАМХОЕВ,
тха спец. корр.

Аьттув боалийта кхоачамаш

Вай республикерча промышленни предприятешта юкъе эггара хьалхарчарна коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи яьккхарех ба Грозненски ремонтно-механически завода болхлой. Пачхьалихен плани тIайийца социалистически декхараши хIара бетта, хIара шера тIехкхоачашдеш хьайоагIаш йолча завода коллективо хадданза лакха лоаттаду цу цIера сий. Къаьстта беркате хиннай цунна цхьайтталагIа пятилетка. Цхьа санна дукхаза а республикански Сийлен улга тIа а хьош, цунна тайпнай КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела цIе байрахи:

— Из совгIат оаха карара доахийтарг да хилара тешал деш да цхьайтталагIча пятилетка кхоалагIча шера тха коллективо даьха къахьегама толамаш, — йоах социалистически яхьа йолча заводa инженера Антонова Татьяна Михайловнас. — Шера тIайийцача социалистически декхарий цхьакха пункт йисаьц тха дика тIеххоачаш ца еш. ХIара болхлочоа дIалаьрхIача арахеца продукци лурчогIа арахийцачунца ниийсича ялх процент дегIаера соакха. Къахьегама овсарле лакхъяра план а тIеххоачашйир. КIезигчун а дукхачун а кхом барах, арахецача продукцега дIабода мах лохбарах дIадахача шера дукхьал цхьайтта бетта планагIа лаьрхIачул совгIа 309 эзар сом пайда бир пачхьалихена завода болхлоша.

Технико - экономически хьоккхамаш дог хьесташ да завода коллектива. Пачхьалихен планагIа лаьрхIачул совгIа цар арахийцай 402 эзар сома маьха товарни продукци, 35 эзар сома маьха нормативно-цIена продукци, заданел совгIа маьхала яьккхай 114 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци. Белгалдакхха дезаш да укхаза хьаеш мел йола продукци дикен тIехдикен мара ца хилар. Потребителашта поставкаш яра шера план ханал хьалха кхоачаш а яь, къахьегама овсарле планагIа лаьрхIачул цаIн ахи процент лакхъяьй. Уж производственни хьоккхамаш тIа-тIа тоадеш дIадолаладаьд пятилетка диъалагIа шу СССР Лакхехьарча Совета хоржамаш хулача денна сийленца накъабехара къахьегама вахте эттача завода болхлоша.

Миштa вIаштIехьдаьннадтеш цар дIадаха шу а пятилетка хьалхаре кхо шу а ниттa дог гIоздоахача толамашца белгалдаккха? Из хаттар дир оаха предприяте къахьегама ветеранашка, яхье хьалха латтача болхлошка. Цу хаттара жоп луш, цхьоалагIча механо-сборочни участка партийни организаце секретара Давлетов Адуарда аьлар:

— Керттердар да пачхьалихен плани тIайийца декхараши толаме кхоачашдара шоашта тIалаттaш бола бехктокхам кхетабеча болхлоша шоай хьинар кхо ца деш къахьегар, балха халахи производственни мощностех цар бизза пайда ийбар, къахьегама дисциплина ма хетта чIоагIъяллар.

— Дукхьал уж гIулакхаш хинна Iац тха предприяте коллектив кердача къахьегама коталонашка ккувлаш дараш, — йоах заводе дикагIа барех волча токара, предприяте сийлен ветерана Багашев Уваиса. — Кердкерда тхога толамаш доахийташ дола бахьанаш дукха да. ХIара цеха е участкана, сменана е бригадана керте оттабаьб шоай балхах тIехдика кхеташ хIарапегара доагIIаш дар хьадехаш бола специалисташ, коммунисташ. ТIайийца декхараш миштa кхоачашду хьоаш тIахьожам лоаттабу общественни организацеша. Уж дешаш дуц производственни совещанешка, болхлой собранешка, балха тIа нийсденна кхоачамбоацараш дIадахара болхлоби инженерно-технически болхлойи оарцагIа а боахаш. Шерра йоаржаю яхье хьалхалаттарий опыт.

Производственни хьоккхамаш денгара-денга тоадара йола лара ларх1а йоагIа укхаза дика вIаштIехьъяьккха социалистически яхь. Цо вIашкаоз къахьегама коллективаш, чIоагIду царна юкъера доттагIал, шоайла гIоновкъостал ду, дIа-юха йовзийт дикагIйола балха методаш. ДикагIйолча бригадашта тIачIоагIъяьй эсалагIа хьоккхамаш доаца бригадаш. ХIара бетта итогаш ю яхье яьнача бригадаша, участкаша даьхача толамий. Хьалхара моттиг яьккхачунна карара кара тела цIе вымпел а луш, хIара болхлочоа пхина сом кхоачаргдолаш преми хьошаю. Цу гIулакхо болхлой материальни безам айбу, шоай коллектив яхье нерте латтийтара шоай хьинаре ниан кхобац цар.

Ниттa яхь вIаштIехьъяьккхача заводе цхьаккха цех, участок, смена е бригада яц тIехьаюсаш. Цудухьа царех ала йиш я «ТIехьабусараш боацаш бе болх» яха ростовчаний болам бизза кхоачашбаьб, аьнна. Къаьстта дика къа а хьегаш, социалистически яхье хьалха латташ я Барзылович Александр Степанович керте латтача кузнечни участкан Селютин Сергей Васильевича кулгалдеча хьамча - технически изделей участкан коллективаш, халкъа эша товараш хьадеча Бахматков Михаил Михайловича кулгалдеча бригада болхлой. Цар рапорт делар кхаь шера план кхоачашъярах дIадахача шера 16 декабре. Цхьаккха смена дIаяхийтац цар шоай нормаш 115 — 120 процент кхоачаш ца еш.

Б. КОСТОЕВ.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТКОНФЕРЕНЦЕ ДЕЛЕГАТ

БОЛХЛОЙ СИЙ ДОЛА ВИКАЛ

Массе а оагIорахь дIаухар дIера сийгаш. Турба санна гергача, чухьа саг уроттаелуш шерача оборудоване пенах а детталуш Iолегар уж, доара. Электрически сваркаца вышка ов деш вар бацпарча гата пиджани хачийн юха саг. Из я Октябрьски Революце орден лелаеча, Грозерча «Красный молот» завода пхелагIча цеха электросварщица Умалатова Сажи Заиндиновна. Ишта бIаргалйра сона из эггара хьалха, яйза а яйзар.

Арахьа е нах вIашагIкхийттача нийсъелча из бIаргалйнача сага хала да цу тайпара сварка еш хинна Сажи хIанз цунна бIаргагур я ала. ХIаьта из йовзаш воацачо цох арга из цхьа дикхача гIуланхера саг я. Нахаца ра цун гIулакх а къамаьл а цох ишта саг я аргдолаш да. Из наха юкъе дика товш, ше къахьегача коллективе тардуш я.

Цо сварка еш дувлача цIера сийгаша дагадохийтар сона, уж дIадаржаш санна цун цIи наха массанахьа а дIайовзар. Бакъда, уж довш санна, йовш яц Саже хеза цIи. Из тIа-тIа шерагIа дIаяржаш, дукхагIча наха йовзаш хьайоагIа. Цун сий а даьккхад, цIи а хазийтай вай обществена болча пайдана дог цIена къахьегаро, ишта да вай вахара гIулакх, куц-сибат.

Умалатова Сажи хьал а кхийнай, цо кхетам а яйцаб къахьегачен из безачен дезале. ЗIамига йоллаше а къахьегаш шийна могачоIа цIагIа хьожаш, нанна новкъостал деш хиннай Сажи. Цу балха тIа из нийсъялар цхьа шийтайпара да. Из цо ше дийцача дикагIа кхетадергда.

— Лечкъа хIама дац, — йоах Саже, — мичахьа бех а цхьаннахьа болх бе безаш яр со. Тха дезал дукха бар. Ийс бер да тха дьи наьнен, со йоккхагIа а йолаш. БархI класс яьккхача, балха яха ййзар са. Нана заводе балха яр. Цо дувцар тхона, бераште, ше беча балхах, шоай цехах, цу чурча болхлоех, уж фу деш ба. МоллагIа дувце а, из тхона хазанза хIама ма дарий. Цудухьа ладувгIа дог доагIар. Долла хIама довза гIерташ ма хулий берий оамал. Ишта дар-кх тхо а.

Йоккха ме хул цун безам боагIар балха йодача наьнаца яха. Цкъаза Сажи а югар нанас шийца заводе. Йоккха хетар цунна хIанзара шоай цех эггара хьалха бIаргалйнача хана. Цо тамаш йора цехе сийгаш дIаухийташ, бIарг тIа ца отталуш баьнача цIера алан тIа бат а къайла цхьац цанахьа боахкача нахах.

— Со балха яхача аз аьлар, цIера ала боаза болх бергба аз. Цох тамаш йора аз. ДIанйцар со. Хетаргахьа бригадерча цхьаболча наха аз бе лерхIача балхах бера дагадеха хIама хетар, сона из болх булургбац моттар царна. Цу тIа цох кхалнахьа гIулакх а хетадар. Верригаш а маIа нах ма барий электросварщикаш, — дагалувц Саже ше балха ена ханаш.

Iомае со шийга дIайийцар электросварщика Толмачев Иван Алексеевича. Да санна, сога хьожаш а со Iомаеш а вар из. Цо безаболийтар сона из болх. Цкъаза сварка ма йоагIара хьа а ца хулаш, эгIазйодар. Дог а ийякхе. «Сай доаца гIулакх да-кх аз каралаьцар» аьле дег чу доссар. Со зувш волча Иван Алексеевича юха а дог долийтар са балхах. «Волалушша а цхьаккха хиннавац йоккха говзал йолаш. ГIалаташ а дувлаш Iомабеннаб нах а. Цига шаьрьелча, хьа болх а хийцца дIагIоргба», аьле са тедора цо.

Эггара хьалха болх бе дIаволалуча сага цо хьалхьа къахьегама никъ безаболийтарбаш цунна хьехар дар, дог эккхаргдоацаш из хьаллацар, тержалдар доккха маIан долаш хIама да. Дукхача дахьъе цох а коллективо Iимерза из тIазцарах а тийша да къона болхло цкъа ше болх бе воламеннача моттиге Iе висар.

Умалатовайх ишта къахьегара а общественни вахара юкъе дакъа лоацаш хилара тIера йола сага хьахулача а кIезига гIулакх даьдац из юкъе йолча бригада. бригадира коммуниста В. Кузьмина, къахьегама ветеранаша П. Плясова, С. Козловске, В. Лобенкова, кхычар. Цар йовзийтар цунна шоай завода коллектива революционни, тIема, къахьегама традицеш, уж дIахо кхухьарех цаI а хинна дIаотта езаш ше хилар дег чу доссадир. Саже хьалхьийцан бокхагIчар шийна дахь дика хьехар, из гIулакхаш кхоачашдеш хьа а йоагIа ше болх бе Iомаеннача хана денз.

ИйслагIа пятилетка толамечакхъяккхарех цунна елар «Знак почета» яха орден, коммунистически къахьегама ударник яха цIи.

ИтталагIа пятилетка яхь а доккхагIа толамаш доахаш кхоачашъяьй Умалатова Саже. ВурийттадагIча областной партийни конференце ше къамаьл деш цо аьлар:

— Чаккхйоалаш латт иттлагIа пятилетка. Толаме кхоачашъю пхе шера план тха завода коллективо. Цу пIерашка планал совгIа 1,5 миллион сома маьха продукци арахийцай. ХIаьта тха бригадо шийгара доагIа дакъа лаьцар из толам боаккхача. Духхьал пятилетка тIеххьарча шера заданел дукхагIа 160 эзар сома маьха продукци хьалйй.

Цу конференце республика коммунисташа Умалатова Сажи Заиндиновна Коммунистически парте XXVI съезда делегаталла хержар. ХIаьта ше съезде хилар, цига бIаргадайнар, шийна хьахезар дикц из луш дег чу латт цунна.

Из Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета депутат а цун президиума член а я. Цо дизза кхоачашду депутатски декхараш. ШоалагIа вIаштта хержа я из ишта депутаталла.

Умалатова Ленински комсомоле гIолла яьнай вай парте мугIарашка. Цига Iемар из общественни вахаре юкъе хьинаре дакъа лаца а. Завода комсомольски комитета член а йолаш, къонача болхлошта юкъе кхетама болх беш хилар. ХIаьта Ленински комсомола XVIII съезда комсомольцашин кагирхойн ма боагIара латтабахара шерра социалистически яхь йоарйаеш дакъа лаьцар, цу яхье ше эггара доккхагIа толамаш а даьхар. Ленински комсомолу КПСС Центральни Комитета дохьайтача рапорта кIал кулг яде бокъа яьккхар цо.

ЦIаккха а лаьгIлуш дац Умалатова Саже доаха производственни толамаш. ЦхьайтталагIча пятилетке ше беча балхах дувцаш цо йоах:

— Тхаар комплексни бригада я, электросварщикаш, слесараш, слесараш - сборщикаш, резчикаш, кхыбараш, верригаш а 35 саг ва тха бригаде. Согара дIайиккхача уж берригаш а маIа нах ба. Оаха хьаю мехкдаьтта аппаратура. Из дIахоач вай мехка мехкдаьтта доаккхачен буруе тохачен дукхача моттигашка. Тхох кIаране дицдалийтац ишта дукхаьнахьа кхоачашйола оборудовани саихат доацаш, дика, теппаме болх беш хила езалга. Из во я аьнна хабар кхаьчадац тхога.

Дукха ха йоаццаш тюменски мехкдаьттахой заказагIа цхьа мерда оборудовани е йоажелар бригада. Из мерда хIама дар бригадана. Бакъда, сиха кхийттар уж де дезачох. Заказ сиха а дика а кхоачашдир. Из оборудовани хIанз Тюмене мехкдаьтта доаккхача болх беш хургья.

Бригадо пятилетка кхоалагIча шера задани хьалхха кхоачашъяьй, планал совгIа арахийцай 120 эзар сом мах бола продукци. ХIаьта Сажи ше хIанз Сийлахьбоккхача Октябра цIей дIадахача шера дездаьча хана денз пятилетка тIеххьарча шера чотагIа болх беш я. Укх шера из деза ди тIакхоачаш пятилетка чакхъякха дага я Саже.

Комплексни бригада члений кхы а чIоагIагIа къахьега хьажар айдаьд КПСС Центральни Комитета декабрьски (1983 ш.) Пленума решенеша, цига йийшача КПСС ЦК Генеральни секретара Ю. В. Андропова выступлене текста тIа дувцараша. Из документ хIанз шоаш беча балха программа лерхI дар.

Дерригача дунен тIа машар чIоагIбара тIехь советски халкъо лоаттабеча къовсама юкъе дакъа лоацаш бригадо дIадахача шера 17 декабре къахьийгар ше цу дийнахьа даьккхар машара Фонде дIачу а луш.

— ТIом ма хилба цIаккха а. Вайна, къаьстта бераштa, сийрда хьежалба малх. Со а я нана. Са а я йиIиг Илона. Из хIанз шолагIча классе деша эгIа. ХIара нана санна сона а лов сай йиIиг кераз долаш хилар. ХIаьта ираз хила йиш яц цхьаккха а сага машар ца хилча, — йоах Саже.

ХIанз завода коллективо, цунца цхьана цу бригадо а къахьег СССР Лаккхехьарча Совете хоржамаш деча денна производственни толамаш дакъа маьагIбахара, шерра социалистически яхь а йоаржаяь.

Ленински районни партийни конференце коммунисташа областной партийни конференце делегаталла хержар Умалатова Саже.

6 январе из болх беш йолча пхелагIча цехе дукха болхлой гулбелар. Уж вIашагIкхийтабар СССР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаве. Къамаьл де дош дийхар заводе дика вовзаш волча цу цехерча бригадира Н. И. Брызгунова. Умалатова Сажи Заиндиновна вайна массанена дика йовзаш я, аьлар цо. Аз предложени лу из СССР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттае. Из предложени хьаллоацаш къамаьл дир комплексни бригада бригадира В. Т. Кузьмина, корхIагIча цеха шлифовальщицас З. М. Хатуевас, завода директора Г. К. Веденкоc, № 5 йолча цеха мастера Р. Чербижева.

Собране гулбеннараша, шевар раьза а волаш, Умалатова Сажи Заиндиновна № 397 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Союза Совета депутаталла харжа кандидат оттае а ше харжийта раьза хила цунгара деха а сопам бир.

БIубенна ала мегаргда Умалатова Саже, массаза а санна, маьха шийх бенна тешам боабергбац, аьнна.

Ю. ЧАХКИЕВ,
журналист.

Рационализаторий толам

«Аргуннаодпром» объединене коллектив лоархIаьй шера йолча производственни планах, товарни продукци вышкабетонни изделеш арахецара декхар кхоачаш а тIехкхоачаш а дьд. Къахьегама оасарле лакхъяра план 102,2 процент хилар. Уж лоархIаме декхараш кхоачашдеча доккха дакъа юкъедиххьар рационализаторашен изобретателашен. ВОИР совета чувоагIа объединенера 120 саг. Цар массане а кхоачашдер цхьа декхар да: кулг-кара деш дола балхаш кIезигдар, оборудоване эффективность лакхъяр.

Рационализатораш-м хьалхагIа а бар укхаза, цхьабакъда, цар болх лерттIа вIаштIехьбоаккхаш, телача предложеней боагIIаш бола лоархIам беш саг вацар. хIаьта ВОИР совет вIашагIъеллача денз оалангара хувцаделар из гIулакх. Цхьайтта сагах латташ я из совет. Цо технически консультацеш тел, хIара рационализатора еннача предложене мел экономически пайда хургба хьожаш болх бу. Цу тайпара шоаш хьаллацар хоаденнача наха дукхагIа тел рационализаторски предложенеш. ХIаьта цох дика пайда а боал. Аьча тоьаш болаш да духхьал укх шера еннача предложенеша предприятена баь цIена пайда 122245 сом хиннaлга. ПланагIа бархI рацпредложена мара ца йоагIача яхайтта еннай объединене рационализаторашa. Производствена лоархIам болаш пайда бир В. Кулиговен, Я. Берсановен еннача предложенеша. Цар баь экономически пайда 97 786 сом хилар. Дика беркат делар В. Крюковен В. Кулиговен еннача предложенеша а.

Рационализаторий творчески къахьегама хьинар айдара доккха гIо ду «объединене дикагIа вола рационализатор» яхача конкурсе дакъа лацаро а. ВОИР-а совето дIайолаяь из конкурс шерра хьалдаьцар объединене администраце. Конкурсе котбаьннарашта ахчин премии хьожаю.

Н. АСЛАХАНОВ.

ДОЗАНАЛ ДЕХЬАРА

Дунен халкъашта юкъера заметкаш

Атлантистий логикеи Европа кхерамзлеи

Антиядерни антиракетни болам хетараш хьаллуващ бола Малхбузен Европан ВIашагIкхийттача Штатийн бахархой дукхагIа ма хул, чIоагIагIа тоххаду буржуазни пропаганда, лаьташ йола дунен халкъашта юкъера проблемаш яьза позице гIолла хьестаяра тIа а хьекаш. Из ма йий «Пацифизм Малхбузехьа я, ракеташ Малхбоалехьа я» яха тезис араьяккхар. Де лерхIар фуд хоаш да: шоаш Iехадаларга «герз хьадеш боахкача эрсашта» гIо ду оаш, аьнна машара тIехьара къовсамхой кхерабир.

Цхьабаккъда, хаьаш хувцалуш латт, цудухьа хIаьта селхан пропагандистски рыкне пергIата дохка йиш йолаш а маьхала доацаш а хинна хIама, хIанз хьалха санна атта «дIадолац». ХIанз Малхбузехьа кхыметтел шоаш лаьца никъ боаьнца нийса а хеташ, капиталистически система хьаллоацаш бола политически деятелаш, бизнесменаш, Iилмани культуран деятелаш, тIема гIуланхай чIара бараш а кхетаде болабеннаб боккъонца бола кхерам агрессивни я яхаш юкъаш йолча Советски Союза оагIорахьара ца хилар.

Амма болаш ба Малхбузен Европе кхыча тайпара бола деятелаш а. «Атлантически солидарноста» духьа американски ядерни ракеташ хьакхачараш дуваленна континента тIа отташ ситуаци теркал ца е гIерташ бараш ба уж. Царна дицденнад аьнне хеталу Англен Францен шоай доалахьара ракетно - ядерни низаш хилар а хIаьта СССР цу пачхьалкхенашна ярел совгIа цхьаккха а ракетни боеголовна шийн доалахьа ца хилийта раьза хилар а. Цул совгIа, британски французски арсеналел совгIа йола советски ракеташ йохаергьяр. Ишта моттиг нийсъелча отташ йолча боккъонца йолча равновесегара дIадоладенна, бартадаха йиш яр ядерни паритета боаран дIахо лотбара даьхье.

Цхьабаккъда, НАТО-с делаю Францен, Англен ядерни низаш НАТО гома чу уж формально шоай мукъагIа лоархIаш хиларгIа вIалла лархIа дезаш а дац яхаш йола цхьаккха маIан а доацаш логика.

Амма, нагахьа санна тIом болабелча, «атлантически солидарноста» принципай низ беха а беха, шоай бункераштa чуюсаргья французски английски ракеташ? ТIаккха мича даха деза, шийн берригача членашкара нагахьа санна тIом болалой шоай мукъагIа йолаш йолча ерригача средствашца уж автоматически цунна юкъеболхилга дIадехаш дола Къулбеседаатлантически союз хьаярах дола договор?

ХIаьта ишта лоархIаргдар нагахьа санна Варшавски Договора юкъе Советски Союза совгIа шоай ядерни низаш а долаш йолаш цхьа ши пачхьалкхе дийча отташ дола хьал?

Эггара хьалха американцаша Европана еш йола ваьнянна мехкъалара духьала къовсам лоттабара хьадаьхар шой хана инарала де Голла французски герзашнара низаш НАТО командоване мукъагIа хургдоацаш. ХIанз, «шоай мукъагIа хиларе» лозунг хьалханка а тувсаш, Малхбузен Европа ракетно - ядерни герзах хьалйкха гIерт.

ХIанз, массехи европейски мехка гаьна яхара низ юкъера бола ракеташ дIаоттае а йолаенна. Вашингтон гIерт цхьаккха а теркал де дезаш дола хIама хинна а доацал аьнна хетийта.

Американцаша из ниеълацар, цецаьла везаш хIама а дий-теш. Цо алхха хьагойт, Рейгана администраци дага хинна ца хилар шинна а дьна гIойле хургйолча тайпара барт бе. США юкъьанца дена Женевски переговораш толаме чакхъякха гIерташ йоацаш, уж йохе гIерташ яр.

Шеко яц, Советски Союз лерхIаш яц хIанз итта ситуаци хувца йиш йоацаш я аьнна. Нагахьа санна НАТО оатIонгахьара из американски ракеташ Европе дIаувттае йолаяьлехьа хиннача хьала юхатIаяха кийча хилара хьаьгьехьара хоем куле, Советски Союз а кийча хургья из хIама де.

Переговораш йолаялалехьа а уж лаьттача хана а Советски Союзо хьалхашка оттайир Европерча ядерни герза даьгьера шинна а оагIоно тIазца мегаргйола соглашени е йиш хулийташ хинна иттнея совгIа инициатива. Дагайохийтаргья вай СССР европейски даьгь тIа гаьна яхара низ юкъера бола ракеташ оттаяра цо ше цхьанне мораторий ярахе из хIама мехка азиатски даьгь тIа а де из кийча хилари. ЙоагIаш йола американски советски ядерни средствашшинне а оагIоно кхоаза кIезигъярах йола предложени, шийн ракеташ тIа цхьаккха а ядерни боеголовка Англен Францен чуя сов ца хилийта а кIезигъеш дIайоахача ракеташта демонтаж е а вай мохк кийча хинна хилар, и. кх. дI.

Цу предложенеех малагIа яр, мелла из де лайча а Европе гаьна яхара низ юкъера болча ракеташта шийн монополи метта лоаттае гIерт Советски Союз ала йиш хулийташ яр? Уж предложенеш, дагадохкаргIа аьлча, яьр хьалхагIа хьалханна оттаяь хинна Европера ядерни герз гаьна дахара низ юкъера бар санна, ишта тактически дар а дерриге цIендаь дIадаккхара хьакъехьара хьалхара радикальни советски инициатива тIа ца яйцачул тIехьагIа.

Из дерриге ишта хилча, фуд Малхбузен Европа даькъерча «советски зуламерча нолех», а ше бакьан долаш цунна тIаьхьенха американски ядерни воштих хиланза даре ца хиларах а долча хабарах юкедусар? «Аналитикаш дерриге чулоацаш аьлча раьза ба, — лоралуш комментари ю ЮСИА арадоалача «Коммунизми проблемаш» яхача журнало. — Малхбузен Европана советски ядерни нападени хила мегаш хилар цхьанне тайпара а хила тардургдоаца хIама да, хIана аьлча чIоагIа стабильни да из тIема действе тоатр. Бакъда, хьакодаду журнало, тIайоагIача хана хила тарлуш хIама да нигзий баланс кхерамеча оагIорахьа СССР гIойле йолаш хувцалар. Амма ишта хабараш дувцар, духхьал баьдар шийла гуш е хоаш а дац яла гIертар да: гаьна яхара низ юкъера болча ядерни средствашта йола советски монополи, нагахьа санна из аналитики мертошта чуйоаллаш яле а, на цIенъя дIаяккха йиш йолаш я советски предложенеш хьехача наьгъаца.

Американски хулгадхой цар натовски союзникаш уйлаш е хоаш ца хилар латт исторически опыто яхар а ерригa объективни факторaш а теркал ца еш договаш бe шоаш лоладу гIуланаш мичахьа а цхьанне хьа, цкьан лагIа тIа даьннача хила Советски Союза а цун союзникий а оагIорахьара йоагIаш йола духьале хург ца хиларга. Амма из зехьа доалаш дог да. КертагIдоаккхаргла вай, из духьале, дIанзача хаьашша а санна. Малхбузено дерел чухьяхьа а хургьйц е тIех а хургьйц. «Советски оагIоно дергдола гIуланаш НАТО мехкаша даьрашна хьежжа хургда, — белгалдаьккхар Юрий Владимирович Андропова ФРГ, Англе, Итале американски ракеташ дIаувттае йолаяроа духьаденна ше яьча заявлене тIа. — Советски Союза — хIаьта оаха цIаькха а кертагIдоахих из — гIерташ яц тIема кийчо яра тIехьала, оаха дергда алхха тIема равновеси толха ца йитара дикка дергдоацар».

Атлантисташ хIанз дувцаш дола Европерча гаьна яхара низ юкъера болча средствашта шоаш «тIехьабисара» хьакъехьара хабараш алхха хьалха аргIанара го баккхара а сихдаь гера хьадара гаьнна кхоесабалара а шоаш лелалър санна йола хIиллал, кошенничество мара яц.

ТIема духьаларча къовсама Малхбузен Европера «йIайха гуйра» чакхъийнай, амма из чакхе яц, из а духхьал НАТО зуламе планаш кхоачашъяра духьаларча выступленеш юхьиг.

Адамле ухаарча кхерамах лораерг а я лораюлург а я, кертагIдоахар Ю. В. Андропова, алхха адама хьакъалга.

О. ВАЛЕНТИНОВ.
(АПН).

ГДР. «ГIехника болх бу предприяти» яха сийлен цIи енвай Ростокерча «Нептун-Верфт» яхача верфа (сурта тIа). Республика къаьнагIа [illegible] дукхача мехкашка. Росторкера верфо [illegible] Советски Союзе заказаш [illegible].
АДН — ТАСС сурт.

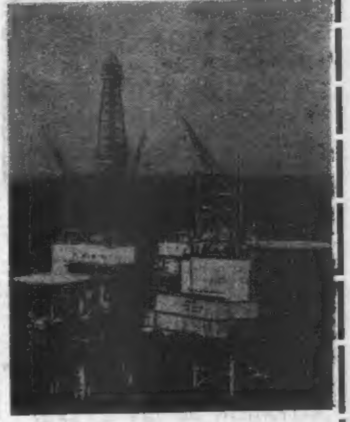

ИНДИ. Къаман экономика пачхьалкхен сектора, динамично дукхагIа дегIадоагIача даькъах цаI да мехкдаьтта доаккха промышленность. Республика правительства декхар оттадаьд лоацача хана мохк ше доаккхача мехкдаьттаца а мехкдаьтта продукташца а Iалашбарга яхача аьнна. Цу гIулакха доккха дакъа юкъедиллу тIехь дукх шу совгIча хана Индея Советски Союзо цхьана къахьегаш беркате лелаеча гIулакхаша.

СУРТА ТIА: Бомбейна гаьна йоаццаш латта мехкдаьтта платформа.

ТАСС фотохроника.

Актуальни темагIа дола къамаьл

ЦХЬАККХА МАIАН ДОЛАШ ДИЙ-ТЕШ ЯДЕРНИ ГЕРЗ?

— Дукхача бахьанегIа тIом воккхаргбола кхерам тIа-тIа лекхлуш латт. Цу тайпара болча конфликтах — нагахьа санна из хьойя — хIанз латтача хьалаццна атта ядерни конфликт хила тарлу, хIаьта из дунен шолагIча тIемаца цхьанне тайпара а нийсбе йиш йолаш а хургбац. Цу тIемо духхьал цхьан Советски Союза а 20 миллион граждании дIаваьккха вале а. Ядерни тIом — дерригача дунен трагеде яхь боаргах,— аьлар ше советски эксперта Г. Свитова интервью луш отставка йолча американски контр-адмирала Джен Ла. Из вехаш Советски Союзе Советски Пагуошски комитето хьийна.

— Вай йиш яц ядерни тIемах дергдола зулам боккъонца лархIа. Амма бизза тешам бала йиш я, цунах ерригача адамлена катастрофа хургхилара. Цудухьа 5—6 шера чухь дакъа лоацаш ма со тIема кхерамо сатем боабеьча. Советски Союзаца ядерни тIом хиларах кхераш болча ВIашагIкхийттача Штатий граждании болама юкъе. Фу хургда, масала, нагахьа санна шинна а оагIоно пхи эзар мегатонни низ бола ядерни герз вIашки тохе? Духхьал хьалхарча юкъьига лергие башха-совгIа эшамагIа воацаш бIаь миллион американцен кхоъзтикъе итт миллион гаргга эрсе. ХIаьта дIахо фу хургда, из ха йиш яц.

Хьаштаргья вай цхьаьнна аспект. ВIалла дукха ха а йоацаш дар Корнельски университетерча Карл Сагана кулгал а деш хиння Iилманхой группа ядерни лелхамаш хинна цIераш ювла йолаечча атмосфере мел радиоактивни дом урагIа гIоргба а юккера цунах хургдар фуд а къоастаде йолаеча. Цар аьлар, башха совгIа-эшамагIа йоацаш дикъ шу чулоацача хана Лаьттан Къулбеседехьарча а Къулбекъерча а полушаренарча лаьтта цхьаккха хIама хьатIадаргдац аьнна.

Лоацца аьлча, ерригача вай планета тIа вахар юкъагIдаккхара торо Iалаьмате реальни я.

— Сенах латт, Хьона хетачох, «довзув» оттадаьча а «тIахьожам лоаттабеча» ядерни тIема доктрина кертттера айп? Къоасттадаь аьлча, фу вар йиш я из бара йолча технологически торонех, фуд цун адаматаша эггара чIоагIагIа доаккхал дер?

— Ядерни герз шийн дегIахьара хьалхарча лагIаш тIа лаьттача хана, ард вай, тха мехка ерриг а 300—500 ядерни заряд хиннача хана, царна доал деш хиння нах физически торо йолаш бар къаьст - къаьста йола боезаряд тохарах ца эше а цар группех йола решенеш тIаийе. Амма хIанз, оаха доал дераш 20—30 эзарнега кхоачаш йола боезарядаш йолча хана царех пайда эцара тIахьожам лоаттабе йиш хург ца хилар дувца дезаш а дац.

ГIуланх ишта латт аьлча, ядерни тIом болабенна моттиг хилча, решенеш тIайеш болча командирашта тIалатта психологически нагрузка мел хургья аьлча, из лоалургйоацаш йоккха хургья. Ракетно-ядерни герза доал деш йола системаш дилла а мичай тешаме — кхоачам ба американски компьютераща даь тхо катастрофана дIатIаувттадаь гIалаташ дагадехача. Лоацца аьлча, ядерни конфликт кхыметтел 1—3 ядерни боезаряд а теха из йолалой а, дувнийга а йоацаш тIахьожама кIалхара дIаяргья, тIаккха йиззача масштабагIа бола ядерни тIом хинна дIа а оттаргба.

Цу тайпара бола кхерам тIеоттийта йиш яц. Ядерни тIом хуле вай шаькхе а мохк боацаш хургба, адамлен вош дакъа а санна.

— Амма гой Хьона, оалаш долчча тайпара, томел кхоачалучча сердал? Сенах дегаоадало е йиш я, Хьона хетачох, цу ишта кхераме эттача хьалашка?

— Аз догдоахар фуд аьлча, из гIуланхах кхетадеш боагIа мугIарера гражданаш. США тIа-тIа дукхагIа хулаш боагIа ядерни герз дIахо алсам ца далийтар хьадехаш бола конгрессменаш. Тха хIанзарча администрацена болх бе йиеча хана конгрессага башха дог доахаш вац со. Амма сона хеталу, шуи мохк, Советски Союз, дукъ-духьача предложенешка дикача дагара хьежаш ба аьнна.

ТIемаш доладу наьха хьакъалашта чу — из уйла керта чу енай сона тIеххьарча цхьан-шиъ шера. Ядерни бIаьшерене хьийхад вайна гонахье мел дола хIама, вай уйлай образагара дIа мел ийккхар. Вай уйлаш кхыча бесса е езе, керттера истина кхетадара, вешта аьлча ядерни герз тоха йиш йолаш ца хилар кхетадара де дезаш да из. Кабинетни стратегий йиш хургья ядерни герзах пайда эцара эзарш планаш уттае, амма уж ерригаш а цхьаккха а маIан долаш яц. Ядерни герз законах доалаш лерхIа деза.

Йистевоалаш ала безам ба са цхьа хIама: хIанзарча хьалашка эггара бакъахьардар, сона хетачох, Советски Союзо из даьча бесса, хьалхагIа ядерни герз тохаргдац аьнна декхар тIаэцар да.

(АПН).

Нохч - ГIалгIай респотребсоюза производственни комбинате башха - дика къахьегаш я шина - мотористка Ахаева Аймани. Цо массаза а тIехкхочуьйту шен норманаш, ше хьа мел дер дика кхиарш. КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума решенеш дегаш тIоздадьхача комбината болхлоша даьржад укх шера ихы а доккхагIа толамаш даха. Яхье балхнаьшта юкъе хьалхарча нугIаре латт Аймани.

СУРТА ТIА: А. Ахаева.

Э. БАТЧАЕВА сурт.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОН 40 ШУ ДУЗАШ

ПОЛКА ЛОР

Либстер Наум Давидович. Из сег шоех кхетаргва, кIай халат тIа а дуьхаш, моллагIча а хана Старопромысловски районе № 6 йолча больнице. Грозне Наум Давидович кхьачар тIом чакхбьиннечул тIаьхьагIа. Дукхьашха цох хул участкови лор. ТIаккха из кьоьжаву 3-ча больница керттерча лора заместитель волаш. ХIаьта цу районе керда йоккхагIа больнице хьайийллаче цун керттера лор хул цох. ХIанз РСФСР заслуженни лор Наум Давидович персональни пенсионер ва. Хе йьина вале а, хIанз а шийн коллектива болх беш ва из.

Къахетаме волаш, йоаггIаш йола йоакхо еш хьож Наум Давидович шийн пациенташка, къаьстта фронтовикашка. Царга из къаьстта дика хьажар кхетадеш да, хIана аьлча цу бирсача шерашка Наум Давидович хиннав тIема лор.

...Гитлеровски Германеца тIом болабелара советски халкъа, вай нагийча наха тIаьйцар дега чов а хулаш. Берригаш а фронта бахе гIерташ бар. Фронте вила гIертар цхьоалагIча Московски медицински института студенташ а. Бакъда, дийша ваьннечунна мара бокъо яцар тIема дувзар тIадуеза — вожаш фронте бахийтецар. Военкомате массаза а царге дувцар ца! дар: «Цкъа дийша довле, тIаккха дохийтаргда шо тIем тIа».

Иштта, цу института дешаш хиннача студента Либстер Наума 1942 шера мара бокъо яланзар тIем тIа ваха. Из дIакьомавир ше дIаьзье полача артиллерийски полке. Из вIашегIтоаш яр Москвана уллув. Цу хана цигаца геттара бирса тIемаш латтар. Массанахьа кховзу укхаза полке къона лор. Санитараша каст-касте кьехкуьь тIем тIа човнаш яь бола салтий. Либстера сихха дIаевзх цар човнаш, цхьайолча хана ю чоалхане йоаца операцеш. ХIаьта геттара чIоагIа човнаш аьраш тыле дIаукхийтар.

Москвана хьатIаэтта моастагIа юхаэзихеерр дорабенне гIаьрахоех леташ болча советски бIухоша. Наступлене полача хьалхарча довкъоша йодар санитарни машина я.

Болабелар Курски дуга ихача моттиге IапаьматIа бирса тIом. ЧIоагIа «дIайтаз» деношаттар укхаза пораште а. Полка вокхаагIвола лор Либстера човнаш еккар, операцеш йора. ХIаьта, цхьайолча хана шийн санитарашца цхьана, даггара латтача тIема юккъе йоатача ганнаш чура салтий арабоехар, царна цу сахьате эгара хьалхара новкъостал дора.

— Курске хинна тIом къаьстта чIоагIа дагалатта сона. Iальмате хала денош дар уж лорашта а, — яхаш дагаух Наум Давидовича из ха. — ХIанз цу тIемах лаьца яздаь книжкаш дешача хана, цох даьхача кинофильмашка хьожаш, сона массаза а дагалатт цу тIем тIа котало яьккха вай дехал дола салтийн эпсараш.

Курски операци чакхъьиннечул тIехьагIа Либстер кхычадаьхье хьожаву. ХIанз цох хул аэродроме гIулакх дера йолча батальона воккхагIвола лор. Укхаза а дукха хул цун де доза гIулакхаш, тIалатта декхараш. Геттара чIоагIа хьежа веза фашистаща тIом бе сигала урагIбоалача летчикий могашалга.

— КIезиг-дукха а лакха температура йолча пилота боцъе яц шийн самолетаца фега хьалгIатта. Бакъда, совцалацар уж! Цхьайолча хана нийслора хьалгIатта бокъо ца еннар тIехьара дIа ца воалаш хьоге дехар деш лелаш, тIаккха, хур хургда их, — аьле, цо дийхар кхоачашдора, — йоаз Наум Давидовича.

Иштта 142-ча штурмовой фегарча дивизе летчикашта гIулакх деш вар из. Зеденн а але дIаьохийтар летчи. ХIаьта из дийна а волаш юхакхечачаьца аэродромера дIаоецар лор.

ХIаьта цхьайолча хана лора новкъостал эшеш моттигаш а нийслора, кIана аьлча, массаза а могаш-маьрша болеш юхакхечацар летчикаш. Е кога е кулга чов яь хулар.

Цкъа командованес тIема задании а енна аэродромера арбига а самолеташ хьалгIайттар. ХIаьта самолеташта гIулакх дераши царца цхьана лори салоIаш бар. Цу хана цIаьхха тревога йир. Гаьнара хьегучабьлар фашисташ. Уж дагакиннебар аэродром дIаякха. Бакъда, царна дагазиннар кхоачашхилийтанзар аэродромецаша. Массане а, царца лора а, герзаш бе а дехке моастагIчоа дуьхьала доа дир. Дукха зе а деш фашисташ юхалельхар.

ТIехьагIа, заданера цIенхьача, из дIазайнача командиро баркал аьлар массанена а, къаьстта цу хана денал гойтача лора Либстера. Дукха ха ялпаьва Наум Давидовича елар «ЦIе седкъа» яха орден.

ТIом чакхбьиннечул тIехьагIа а дуккача шерашка эскаре гIулакх деш хилар Либстер. Из хул Польше, Австре, Венгре, Германе. 1953 шера мара IоаккхадIц тIема шинель. Медицински служба майор Либстер Наум Давидович юхавера лора машера къахьегаме.

С. ВОРОНИН,
тIема ветерани.

СПОРТ

БОКС

Укх деношка М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грознерча мехкдаьтта института спорта Двореце урагIьахийтар «Динамо» яха Российски совета физкультурно - спортивни общества байракх. Укх шера Централни совета динагIвола боксер къоаставе дагахьа дIайоладеннача яхьашка дакъа лоацаш ба Омскера, Липецкера, Иркутскера, Пензера, Российски Федераце кхыча горогашнара спортсменаш. Цу яхьашка дакъа лоацаш йола вай республикера команда латт В. Моребиса кхебаьча боксерех.

Турнира хьалхарча дийнахьа яхьаш дIайолайир дозал кIезигагIа долча спортсменаша. Царна юкъе вар вай мехкахо спорта мастерана кандидат Зарубеков Асланбек а, из къовсавала везаш хилар Омскерча СССР спорта мастераца А. Мухажановца. Опыт дукхагIа хиларех шийн низаш кходеш а, дика а чакхбьинар из къовсам. Омскерча спортсмена, къаьстта а дика гуш дар из кхоалагIча раунде. Цудухьа кхаь судьяс шеко а йоацаш дIаелар цунна котало.

Атта котало яцар грозненцага спорта мастерга Арустамов Сергейга кхьачар а. Цунца яхье ваьннавар Липецкера мастерала кандидат Смирнов. ГIалат ца доалийташ, массала атаке волаш чакхъьиннар цу латара шии раунд Арустамова, бакъда цунна цхьана низаш а дукхагIа дIадала дийнар.

Гулбеннарий тернам дика тIаоэаш, дика латар гойтар «Динамо» Централни Совета соахкарча чемпиона, спорта мастера грозненца Тарамов Руслана Липецкерча Тарасюк Игорея. Хьалха хIама дукхалданкха цамогаш висар лакхара техника йолаш латача Тарамовна. ШоллагIа раунд йолаш Тарасюка секундантa (ринге аракхессар гата) из латар дIадолахьара дукхала хилар дар.

Грозерча спорта мастерала кандидат Джамбенов Вахa эшавир Иркутскерча спорта мастера Бурлаков Дмитре. Къовсамий хьалхарча дийнахьа боксераш ринга тIа арабаьлар иттала. ШоллагIча дийнахьа а Арустамов Сергейс котало яьккхар. Омскерча В. Марушкинга а, хIаьта А. Абдулаев эшавир Пензерча А. Немкова, кхы а дукха сакъердаме къовсамаш хилар. Тахан тIехьара финални яхьаш я, цига белгалбаргба чемпионаш.

Турнира керттерча судьяс, халкъашта юкъерча категоре арбитра Г. Вартанова (Грозный) аьлар:

— Укх яхьашка дакъа лоацаш 50 спортсмен мара веце а, цхьаннега а атта котало кхоачаргьяц. ХIана аьлча, царех хIаравер Ерригсоюзни а кхыча а къовсамашка дакъа лаьца говзал йолаш хиларех.

Г. ХАМЗАТОВ.

ОБЛСОВПРОФЕИ НГIАССР ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗЕИ

Яхьа хьакъехьа дикагIа яздара

1984 шера планаш ерригa цатIалетташ кхоачашъяра, производствен хьагулйрий дакха хьалийтара республика къахьегама коллективаши берриге къахьегамхойн оарцагIбоахачара кевайоазон, телевидене, радио лоаркIам лакхбара НГIАССР журналистий Союза правлене профессиональни союзий областной советои сецаи баьб промышленноста, транспорта, бувзама, гIишлош еча болхлой, юрта бовхама къахьегамхой социалистически яхьах дикагIа яздара йола конкурс 1984 шера дIахоалхьарах бола сецам.

Конкурсе дакъа лаца йиш я городий, районий, хулкхатиражни газетий, республикански газетий отделий, республикански телевиденен радиовещанен редакцей.

Конкурса итогаш еш тергалдергда:

экономика эффективность дIахо лакхъяра, производствени потенциалех, ерриг ча материалех, къахьегамен финансовни ресурсаех ма хулла дикагIа пайда эцара, къахьегама оаcарле лакхъяра, продукцеца дIадодар локхдара, изделей дикал лакхъяра, техническа прогресс сихъяра, Кхачан программа кхоачашъяра, дIаяхача хIаний хьунагIъами хьайбай продуктивности лакхъяра хьакъехьара КПСС XXVI съезда, КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.), июньски декабрьски (1983 ш.) Пленумаши хIаллацаш оттадаь декхараш кхоачашдара хоаттабеча къовсаме инициативнея деналы гойтар;

дIадоладу патриотическа гIулакхаш дагалоацадагIа а хадданза а юкъерадерзадар, церна пропаганда яр, шера дIадоарждар, хьалха латта опыт юкъехлахьар;

арайоахача материалий действенность;

гIеттача социально - экономически проблемий принципиальность, масштабность, оперативность, журналистски говзала бовраш, араояла материалаши жанраша дилача дукх-дукха хилар, къахьегача наьха къаьста дола сурташ хьахьокха хар, сага идейно - политически, къахьегама, нравственни кхетам лучара, цун творчески торонаш дегIайоалаечара социалистически яхья лоархIам хьахьокха хар.

Редакцеи коллективашта премировани яра НГIАССР журналистий Союзеи профсоюзий областной советои ихиь ахчан премиш оттаьй, царех хьалхара премиш — 150 сом, шоллагIа йола шиъ — хIаранр 100 сом, кхоалагIа йола шиъ — хIаранр 75 сом. Цул совгIа, социалистически яхьа дешнех йола эгара дикагIа йола публикацеш язъьйча, цу темана разработка еча ше творчески дакъа лаьцача къаьст-къаьстача творчески болхлошта оттаю лаьрхIа кхо премиш, хIаранр 40 сом.

Укх шера 1 январе денз 31 декабре кхачалца йовзаш юкъа газеташ тIа арайийнна, телевидене гойтa, радио гIолла дийнна материалаш конкурса юкъеяхийта, дIачутел юххьаннарча журналистски организацеша, газетий редакцеша, НГIАССР телевиденен радиовещанен комитето.

Конкурсе дIачуеннача материалашка хьож жюри, цо шийн предложенеш дIачулу НГIАССР журналистий Союза правлене бюрои профсоюзий областной советен.

Хирурге Ерригсоюзни Iилман центра Еревански филиале толаме юкъехкухь цамогаш болча наха доккха новкъостал деш йола микрохирурге тайп - тайпара методаш.

МоллагIа хIама шовзткъалза доккхагIа а деш хьагойтача операционни микроскопа нераашта а сосудашта а операцеш яйта вIашцIехьдоалийт. Геттара хIамига, ювелирни хIана яц аьтта инструментарш лелаю, операци яь моттиган дIатег сага керта йоа дикагIа долла тацца.

Хирургаша операцеш ю нерваш водокхашта, эIамитача сосудашта, хIаьта иштта дIахетт дIадаьха пIелгаш, кулгаш.

СУРТА ТIА: чоалхане а бIаьхача хана а операци яьчул тIехьагIа упакочун Мамиконна Валере аьтта кулг болх бергболаш тоадаьд. Цу кулгага хьожаш ба хирургаш Сааки Артавазди (юкъе латтар) Сирунян Константин.

Р. АТАЯНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Унахцlенон служба

ХЬОНА ГIА ГУ...

Дукха ха хьалха гIайртаб мах гIа ихита гу ха. Вай хаварча Iилма хьалхихай гIана къайлеша дукъала ялла хIама. ГIа дуьхкача даькъе фуд ца хоаш дола хIама дац хIанз.

ГIон физиологии патологи — И. М. Сеченова цIерагIча 1-ча Московски медицински института профессор медицински Iилмай доктор Вейн Александр доаза гIерташ дола хIама. Цунца къамаьл ду АПН корреспондента Иванова Еленас.

— Дийнахьчул хала гIа хIама хул лазар бус?

— Организмана чура гIулакхаша дика ца хиларах йола сигналаш, къаьстта цамогаш хиннача юкъе, дийнахьа теркалъе а хала долаш гIийла хила тарлу. Уж чакхъоалалац дийнахьа сага гуш долча а хоаш долча а дуккхача, чIоаггIа цун теркам тIаувзача хIамашта юкъе гIолла. Дийнахьа Iалаьмате дукха информаци чуэца еза хьаь. ХIаьта бус, арара тIалаттараш кIезигденнача хана, цо теркалъю геттара гIийла сигналаш а.

ХIанзарча хanарча аппаратура йиш хулийт из тхьайсача, унахочун организме мел хулаш дола хIама зе. Из чIоаггIа лоархIаме да. ХIанззалца йолча хана сага вахарех кхоалагIа дакъа дIалоацаш йола наб, бокъонца довзанза дола хIама ма дарий. Амма каст-каста саг наб кхийтта уллача хана ма хулий дега инфаркташ, хьа инсульташ, тайп-тайпара йола кризисаш...

— Долче, хIаьта а, дукхача шерашка лоархIача тайпара, торможени ац-их наб?

— Наб, из организм хьинарерча хьале йола хIа я. хIаьта цхьан - тайпара дац хьал, из латт шии фазах: шорттигачен сихачен. Царех хIара фаза шийн тайпара чоалхане я. ХIамгIа сага мускулатура салоIаш яле я, хIаьта хьаьга керда информаци ца кхоаче а, бус сага организмана чу хул лоархIаме физиологически процессаш.

Нагахьа саина, шорттигача набара юкъе сердечно - сосудистийн садоахачен системай балха хьоккхамаш мелла хинна а саг сома волча хана хулачул лохагIа дале а, сихача набара фазе чIоагIа волебанеш йолалу, цунца дувзаденна денелу артериальни давлени, сахагIа бертабала болалу цIа.

Из тхьайсача хана сага организме латташ хула процессаш йовзаро торо хулийт лора тайп-тайпарча лазараш цара къовсам ерригача хана нийса лоаттабе. Кхьметтел молхаша а действи мича ю денош бийсош чулоацача ерригача хана. Вайна хов, цхьадола лазараш набара шорттигача фазе къовш хилар, вожаш — сихача. Набара ду е вокх фазийна харкара наькъада молхашка воздействи е торо хилар гIа вай йиш я лазар гучаэккаргхиларах хоам бе.

Къаьстта лоархIаме да оаха деш дола тохкамаш эмоциональни фактора кIийлен тIа хула лазараш довзара. Уж да дега хула ишемически лазар, гипертонически лазар, язвенни лазар. Цар лелама бокккхача лоархIаме я саг сома волча хана латтараш саина, моттиг из тхьайсача хана латта процессаш а. Цу процессашта лостам а болаш воздействи яро йиш хулийт цIераш яьхa лазараш дикагIа довза а царна толаме дарба де а. Цу вай мел дийцачо йоах, хIанзе хьатIанхачай медицина керда область хьаю ха — «набара медицина».

— Гуш долча гIанаша дувца йиш йий лора цхьадола хIамаш?

— Iилманхой гIанашта а духтIабоала, хулаш латтача лазардара цар бувзам бовза гIерташ ба. ДагадоагIий хьона, дикаша йоацачо сигнал лех вай дийцар? Дийнахьа шоаш ходолийташ доаца вайх доахка лазараш, гIанахьа дукъала ух образийн картиная сюжетийн хьисапе.

ГIанахьа гуш дола хIама да вай хьаь чу хулаш йола санехтаме йоаца процессаш дукъала уттар. Кхетадеш да, психика телха хилча, эмоциональни мобильность лакха хилча, тонус лохъелча, сайьуизаш хилча гIанахьа гуш йола образаш дика хилий. Цхьабакъда, хIаьта а геттара кIезига дувца йиш я цар диагностически лоархIамах. Атта хила тарлуш дола хIама: сага гIанахьа бIехало церг тох. Цкъаза из хила йиш я церг кхийттача саина хетаденнача моттиге дIадоладеннача цу хаинал ца цамогаш волчо а лоро а теркал ца дьачеи лазара процесса юхьиг.

— ХIаьта, нагахьа саина, «кургийр дукъала доаладу» гIа дийча? Хоам ма дий, Михаил Васильевича Ломоносовна гIанахьа шийн да вен ца вайна хилар а хIаьта ху хана из бокъонца вени хинна хилар а...

— Цхьанхха а мистически хIама дац цига. Дьцара къаьста хилар, из цамогаш хилар, да дагаваллар, из вазар кхераш хилар бахьан долаш гIанахьа дукъала эттад, хIаьта из бакъ а хинад. Цу тайпара гIанаш дайна моттигаш дукха нийслу.

Уж да вай опытах, вай еча саготонех, динадарашка дог дахарагIа хьахиина хIамаш.

Цкъаза сагото, гонахьарча гоно еш йола сигналаш хьалхашка уетт вайна шоаш йолча бесса а йоацаш цхьа шийн тайпарча. вIалла доацаш долча хIамай хьисапе, вайна цIаккха а вахаре довзаза долча хIаман. бIалгIа хьисапе. Тхайса уллаш шийла фо кхийттача, дара дьалча саина хеталуш хул, будильника гургал — ювлича тоешй, кеглуш чубоагIача тхоена татай хьисапе дукъала оттa тарлу гIанахьа. Клиникe тхьайса уллача сага юкъе йоагаш йола ламца Iооттайча, аьнна цIи гуш хул...

ГIанахьара ассоциацеш дукхагIча даькъе дилла а шIшегIа хул. Саго наб ю паргIата, оттадаь цхьаннха доазув а доацаш. Тамаш яр цу хьалашка набарагIа гуш дола хIамаш фантастически а доацаш реалистически хилча. Гуш долча деррига гIанашка тхьайса улла саг ва керттера дова да, деррига гIулакх ше леладеш вар: из ше ва тIана драматург а, антер а, зритель а. ГIа гуча хана цецдалац вай, хIана аьлча уж деррига тамашийна дола хIамаш вай уйлаех, хетарех, дагадоахкарех хьахулаш хIамаш да. Амма вай дезаш да во гIанаш вайна динадаред шоаза дукхагIа гу аьнна. Из, шено а йоацаш, биологически хиланза даргдоацаш дола хIама да. хIана аьлча цу тайпара кхоачашхул психологически лорадалар: сомагIа гучул дикагIа да водар гIанахьа дайча.

— Алал, хIаьта [illegible] хулаш хIама да наха гIанахьа сочинять деш хилар, кердадераш хьаделлаш хилар? Дмитрий Иванович Менделеева гIанахьа яйлай шийн элементий таблица...

— Дийнахьа вай уйлаш «лутташ», цунца цхьана информаци кхетаеш хул хьоа. ХIаьта бус?

Арахьарча дунеях хадвай: бIаргаш дIадуашаду, лергаш а хулаш хинпад къовлалуш! Къаьсттача режимага довл вай. Хьоа шийн кладовойшкара хIамаш цIенъе а царна систематизированни е а болалу, къаьстта терам тIаухийт чIоаггIа лоархIамерча проблемашта. Арара тIадоагIаш новкъа дола хIама я доацаш дIахо шийн болх беш хул хьоа цигара хьадоагIаш хIама да гIанахьа Менделеевна таблица керта чуяр, халкъо дилла а оал «Iуйра сайренал хьаькъалегIа я». ХIаьта бакъ долаш а ма дий, бийсана наб юкъенххача хана е Iуйра сомадовл вай дьадаьна задача долаш, вай сатем боабаьча хаттара дола жоп а корадий, кхьметтел нердадар хьадийлле а.

Иштта хIана нийслац, каст-каста, хIаьта дилла нийслу из вахара маIан балхах латташ болча ерригa уйлаш творчествана тIалха болча наха юкъе. Гучадьинад, вай кхетаме йоацача сфере творчески процесс данм латташ хулаш хилар. юххера а Iилман закономерносташ е искусства образаш къаьгга хьа а еш чакх а йоалаш.

— Вай иоадарги наб ма йий, фу де деза хIаьта наб ца кхеташ хилча?

— Са дего тIаоцаш дац ма дош. Хила мегаш да, сентиментальни романаш тIа-м шийн метта хила а мег из, амма медицински унахцIенноцен гигиенанен доагIаш дац. Эгара керттердар да бокъонца латташ дола гIулакх цо цхьаша тайпара а хьаройташ ца хилар. Аз дийцад вIалла наб а ца еш болча наьха сенсационни историеш. Со чIоаггIа шек волаш ва из информаци нийса хиларах. Набара гIулакх чIоаггIа харцдаьина хилча а берригача наха ер миссел е дегIа кхоачам хиллал наб ца еш буса хургба уж. Цудухьа дувцанза а ца даьнни дувцаш хилча дувца дезар да — наб юкъагIъяхара дош. Из ше къаьстта дола лазар дац, дукхьал организма болх харцбаларех йола симптомаш я. Лоракша норада деза керттера бахьан, хIаьта из дIадаккха хьажа а беза.

Наб кхетац яхаш дуккхача наха мелаш йолча таблеткаша зе де тарлу сага. Цар хувц набара структура, тIаккха саг воча воал, лазар сов а даьле.

Саго вазалца наб ергйола гIулакх вIаштIехьдаккхара лоаттабу къовсам таблеткашкара дIаболабе безац, из болабе беза сага вахар вIаштIехьдаккхаргара, физически болхи хьакъталца бу болхи нийса цхьан тарбаргара. Наб кIезигагIа е ма вьллаиге кхеравала вешаш. саг, хIана аьлча цунах а зе доал. Цудухьа наб кIеангагIа е валарах саг кхералургвоаца гIулакх де деза.

Ма кхералаш шоаш дизаллаца наб ца еш дисарй Наб кIашийн — хьалсага лампа, книжка деша! Цу ситуацех сихагIа кхет наб, баьдеча моттиге кIалтIа а вуьлаш, наб кхетар-кьогI кхетаргьяйкьогI яхаш уллача ханачул.

Вай массане а кхел воай нара я. ХIаьта цIенхаштара судахо йолча набаро мах бу сома хиннача хана вай баьча баллах хьадиннарий.

(АПН).

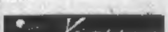

Тахан республике гIоллен Грознен хувцалуш моркаш а йолаш, делкъел тIехьагIа йовчан а йолаш, Iуйрийна дохх а доаллаш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 2—7, Грозне 4—6 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана моркаш а йолаш, догIен лоан вIашагIъуш делхаш, малхбузехьара секунде 7—12 метр чIоагIа мух хьекхаш хилен фегара температура бийсана 3—8 градус шелали, дийнахьа 0—5 градус йIовхали йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12 ЯНВАРЬ

II ПРОГРАММА

18.00 — «Тlама дагайоалгIа поезд». Художественни фильм. 19.15 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».

19.25 — «Закон. Бокъо. Моралье».

19.55 — «Бийса дагалаа хийла шун, береш!».

20.05 — Кхечан программа — дерригача халкъа гIулакх! «Подрядни коллективаш шера итогаш» («Путь к коммунизму» яха колхоз. Сунженски район).

20.35 — Вахара хьисап — совтски. «Турпала дахаре».

13 ЯНВАРЬ

II ПРОГРАММА

16.25 — «Районна секретарь». Художественни фильм.

18.00 — СССР Лакхехьарча Совете харжамаш. «Йоагаш а агитпунктий цIераш» (гIалгIай меттала).

18.10 — Документальни фильм.

18.20 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».

18.40 — Парте XXVI съезда наьлгагIа. «ГIулакх дй дагадоаттам» (СССР 50 шу дизара цIерагIа Грозненский химзавод).

19.20 — Партийни конференце делегат. Н. П. Починкин.

19.30 — XVIII-ча областной партийни конференце делегаташта хетадаь концерт.

РАДИО

12 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.

8.23 — «Сердало» газета обзор.

8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).

8.35 — Реклама (эрсий меттала).

8.40 — «Дега лаIамагIа» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала).

11.15 — Къамаьл ду районии радиос. Гудермесера передача (эрсий меттала).

11.30 — Бригадни подряд — автотранспорте (нохчий меттала).

11.45 — КПСС ЦК декабрьски (1983 шера) Пленума решенеш — вахаре! Таламий лард — дисциплинен порядкен (эрсий меттала).

15.30 — Концерт (гIалгIай меттала).

17.15 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

17.16 — «ДоттагIий вазаш» (эрсий меттала).

17.31 — Халкъа музыка (нохчий меттала).

18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

18.30 — Хьайбаш лелadap — ударни фронт! «Фермера Iа». Корреспонденци (гIалгIай меттала).

18.40 — «УнахцIене» (гIалгIай меттала).

УКВ

18.00 — «Музыка вайна гонахьа».

18.09 — Моттигерча композиторий произведенешцара музыка.

19.25 — Инструментальни музыка.

13 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

7.00 — Москва.

8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.

8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

8.33 — Передачай программа (нохчий меттала).

8.36 — XVIII-ча областной партийни конференца делегаташта хетадаь дола концерт (эрсий меттала).

11.15 — Юкъ бари лорадара — хIара коллектива декхар (гIалгIай меттала).

11.30 — Инструментальни музыка (нохчий меттала).

11.45 — Бокккхача белхехкамца (нохчий меттала).

15.15 — Яздаркон пятилетки (гIалгIай меттала).

15.35 — Реклама (эрсий меттала).

17.15 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).

17.16 — Сийлахь - йоккхача Котален 40 шу дизарга. Ихалахьа турпала гIулакхаш (гIалгIай меттала).

17.31 — «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала).

18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

18.30 — Хоржамашкара хоржамашка. «Йоамашкарча метта кердадераш» (эрсий меттала).

18.40 — «Белхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — «Юлаверзар» яхача Я. Сабаева операгIа оттаь йола музыкально-литературни композици.

18.56 — «Самадаьнна хьа». Спентана ментаи (нохчий меттала).

ДИКАГIА ГIУЛАКХ ДЕ ГIЕРТ

ДIадахача шера Шалински райбиблиотека коллективо культучреждений болхлошта хьалхашта латта декхараш кхоачашдеш дукха мероприятеш яьй. Библиотеке ю белгаларча даташта хетаяь книгаш выставкаш, стендаш. ТIехьарча хана библиотека фонди книжкаш дешараши дукха дукхагIа хиннаб. Масала, дIадаха шу чакхдоалаш библиотека фонде 22 эзар совгIа книжкей 2,5 эзар сег книжкаш дешарй вар.

Библиотека болхлоша Шалински № 8 йолча юкъерча школе чакхъьиннар ангалийски йоазонхочун Рафаэль Сабатини творчествана хетаяь сайре, хIаьта Ленински комсомола историена хетаяь «Са къонал — комсомол» яха сайре йир библиотеке.

Коллектива болх книжкаш дешарий терам тIаозаргболча тайпара вIаштIехьбаккхара, вай замана бувзам болаш мел дола хIама книжкашка, выставкашка, стендашка гIолла довзийтара шийн низ хьинари ца кходеш хьайоагIа библиотека заведующи Аслаханова Замати.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ХУРГДОЛЧУН УЙЛА ЕШ

Укх деношка городе Назрание хилар «КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленумо дIадехарашка хьежжа, Назранерча просвещене учрежденешка къахьегама кхетам лулген профориентаци елгеи эргадаьнкха тоадара» хетаь йола районни Iилма-практически конференци.

Конференце дакъа лоацаш бар района просвещене ерригача учреждений викалаш. Лакхехьа ювцача темагIа доклад йир районо заведующе декхараш кхоачашдеча Р. А. Дидиговас, содоклад — ВЛКСМ Назрановски районна хьалхарча секретара М. С. Тумгаева.

Дукха ха йоацаш арахьинача КПСС ЦК «Юкъерча дешарен профессиональни школана реформа яра керттерча лостамий» КПСС ЦК проекто дIадехарашка хьежжа конференце дакъа лоацаш хиннараша тIайийцар общественни къахьегама юкъера бувргбоацаш дешархой кийчбара школай педагогически коллективай болх дIахо эргабаьккха тоабара хьакъехьара рекомендацеш.

Хь. АУШЕВА.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта бовхама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кисьмой — 2-85-64; корректорене — 2-80-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-80-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ00009. «Грозненский рабочий» издательстве типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 156.